

363

Casal de la Pau - Cervantes, 2, pral-1 08002-BARCELONA

HIVERN 1992-93

300 PTES - 16 FF

MOCCADOR 23

Informatiu per a la desmilitarització i la no-violència

Per la PAU i sense TREVA

SAVUDRIJA: EDUCACIO PER LA PAU ALS
CAMPS DE REFUGIATS

PERSPECTIVES DEL MOVIMENT PER LA PAU:
ENTREVISTA AMB RAFEL GRASA

GIRA PACIFISTA
ALS BALCANS

DISSENY: PRIM

1992

MOCS

PAÍS VALENCIÀ:

MOC València
C. de Baix, 8
46003 València

COMARQUES DE PONENT:

MOC Ponent
Aptat. Correus 650
Lleida

MALLORCA:

Grup d'Objectors Mallorca
Aptat. Correus 1566
07060 Ciutat de Mallorca

MENORCA:

MOC Menorca
Aptat. Correus 178
07700 Maó

EMPORDÀ:

MOC Empordà
Aptat 337
17600 Figueres

MARESME:

GROC
Grup de Recol·liment als Objectors
Elsenda de Montcada, 53
08330 Premià de Mar

VALLÈS ORIENTAL:

MOC Vallès Oriental
Ateneu Popular
Plaça de l'Església, 9, 3-2
08400 Granollers

MOC (Manóu)
Dos de Maig, 31, At-1
08450 Parets del Vallès

RIBERA D'EBRE:

MOC (Carles)
Plaça Major, 4
43746 La Serra d'Almos

BAIX LLOBREGAT:

MOC Bellvitge
Prado, 12, 13-1
08907 L'Hospitalet

Grup d'Objectors de Sant Just
Casal de Joves de Sant Just
Plaça del Parador s/n
08990 Sant Just Desvern

ANOIA:

MOC Anoià
Aptat. Correus 466
08700 Igualada

BAIX CAMP:

MOC Reus
Ateneu Llibertari de Reus
Sant Vicenç, 3
43201 Reus

BARCELONÈS:

MOC Badalona
Casal de Joves, Dalt la Vila
Germà Bernavé, s/n
08911 Badalona

MOC Casal de la Pau
Cervantes, 2, pral-1
08001 Barcelona

OSONA:

Assemblea Antimilitarista i d'Objectió
Casal Sant Just
Sant Just, 1, 2
08500 Vic

BERGUÈDA:

Assemblea Antimilitarista del Berguedà
Aptat. Correus 30
08600 Berga

**AVANCEM AMB LA
INSUBMISSIÓ CAP A
UN FUTUR SENSE
EXÈRCITS**

MOCADOR

Desmilitarització i no-violència

DIP. LEG. B-1292-87

SUMARI 23

MOCADOR 23 3 Redacció

JUDICIS A INSUBMISOS

- Judici a en Tadeo Calomarde 4 I. Lorente
- Judicis a Barcelona 5 Redacció
- Propers Judicis 5 Redacció

INTERNACIONAL

GUERRA ALS BALSANS: EDUCACIÓ PER LA PAU

- Projecte d'Educació per la pau als camps de refugiats de la guerra dels Balcans 7 T. Dalmat
- Refugiats a Croàcia 8 J.M. Tegido

GUERRA ALS BALSANS: GIRA PACIFISTA

- Gira pacifista del MOC als Balcans 10
- Cronologia essencial de la gira 10
- Zene Ucmom 11
- L'economia en temps de guerra 11
- Bojan, nenbre del CARA 12
- European Civic Center for Conflict Resolution de Subotica 12
- Vojvodina 13

(Secció coordinada per Yon Sánchez)

- Viatge al Kurdistan (IV) 14 F. Arnau

HISTÒRIA DEL MOVIMENT PER LA PAU

- Lluís Fenollosa 18 Redacció

ENTREVISTA

- Rafael Grassa; el Moviment per la pau 19 Redacció

ACTUALITAT/DEBAT

- La imminent abolició de la mili (III) 22 R. Ajangiz

BREUS 23 Redacció

MONOGRÀFIC: EL MOCADOR A PRADA (I II)

- Entrevistes a J. Benet, R. Torrents, V. Partal, C. Campuzano, J. Carbonell, J.L. Carod-Rovira, P. Rahola, i J. Vera 24 Redacció

- La Universitat Internacional de la Pau de Sant Cugat del Vallès 30 J. Delàs

EDUCACIÓ PER LA PAU

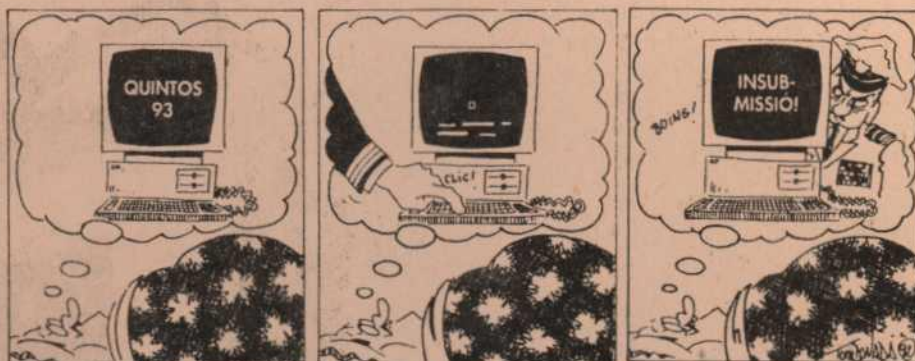
- Pau sense Treva 31 J. Pons

LLIBRES 32 Gustinet

DESARMAMENT DESMILITARITZACIÓ

- Negociacions actuals de control d'armament (I) 33 V. Fisas

EL KLEENEX 36

MOCADOR és una revista periòdica que tracta temes de no-violència i desmilitarització.

S'admeten articles, dibuixos i tota mena de col·laboracions originals. Dirigiu-les a qualsevol de les redaccions de la revista.

REDACCIONS

MOCADOR - CASAL DE LA PAU Cervantes, 2, pral-1 08002 Barcelona

MOCADOR - EMPORDÀ Apartat 337 17600 Figueres

MOCADOR - BADALONA Casal de Joves, Germà Bernavé, s/n 08911 Badalona

MOCADOR 23

De tots és sabut que els fets que són publicats als diaris, o apareixen a la televisió, és a dir, "les notícies" que se succeeixen paral·leles a la nostra vida quotidiana, esdevenen immediatament realitat.

Aquest afer no tindria més importància si no ens trobessim en una societat que s'estructura precisament a l'entorn dels mitjans de comunicació; la societat contemporània, o les mal anomenades societats avançades, usen, entre d'altres, el seu nivell de tecnologia de la comunicació com a element de diferenciació de les també mal anomenades societats desenvolupades.

D'aquí la importància d'aquests mitjans, i del seu poder a l'hora de construir realitat: per entendre'ns, la seva capacitat d'ometre alguns fets i d'exagerar-ne i construir-ne d'altres. Darrerament hem pogut ésser testimonis d'alguns d'aquests fenòmens.

Comentari de primera plana es mereix l'últim show del gran espectacle ianqui; de fet ja no ens

hauria de sorprendre després del gran teatre internacional de la guerra del Golf, però el desembarcament de les tropes ianquis a Somàlia ha seguit les mateixes directrius escèniques. Precisament els ianquis utilitzen els mitjans de comunicació com una de les seves principals armes: mitjançant aquests mitjans construeixen, venen i, el que és més important, ens fan consumir una determinada, manipulada i fragmentària realitat, que passa a ser l'única i la veritable, és a dir, "allò que passa realment". Qualsevol altre informació esdevé ràpidament mentida i, curiosament, desinformació.

Però no són els ianquis els únics que construeixen realitat a través dels mitjans de comunicació. L'estat espanyol tampoc no es queda curt. Fa quatre dies sortia per la ràdio i per la televisió la notícia que una colla de "pessesseros" marxaven a Croàcia; a l'entorn d'aquest fet ha aparegut la corresponent propaganda vestida de termes (actulament usats abusivament i sense respecte) com solidaritat, justícia o d'altres; però això no ens

hauria de sorprendre, doncs cada cop estem més acostumats a aquesta cançoneta gratuïta i ploricona; sobretot en dates properes a Nadal, quan des dels mitjans de comunicació es parla dels "pessesseros", aquests nois solidaris, compromesos i valents.

Però, ves per on, si resulta que és un grup del MOC, amb insubmis inclòs, el que també va anar a Croàcia. Això, però, ja no és tan solidari, tan just i tan social. I per tant no és necessari ni tan sols dir-ho a la premsa, i no parlem ja dels comentaris de la televisió. Senzillament els "senyors de la premsa" han fet la notícia a la seva mida, i en el mateix moment que és notícia esdevé realitat per a tothom. Ometre una notícia és per tant no existir, al menys, i gràcies, per la gran majoria de persones que estan en aquesta part del món avançat, justament anomenat així per uns "senyors" que fan que avanci per on ells volen, i a qui no li agradi que es busqui un (o millor una) editorial.

JA TOCAVA!!

Des de la primavera del 91 que no havíem tocat el preu de la subscripció, les 1.000 anuals. Ha arribat un punt, però, que per no fer creure a la competència que rebentem el mercat hem de modificar l'import -a l'alça-. Excuses no en falten. Els històrics deuen recordar quan us arribava a casa embolicat de qualsevol manera amb un "retrato" de color blau del Borbó i d'una pesseta. Avui s'envia amb un luxós embolcall, farcit d'una inversió en segells que ella sola s'endu una bona part dels costos de l'edició. Que més us hem de dir: la impremta, el paper, etc. Total, pugem les subscripcions vint drets, fins a 1.100 pessetes. De manera que ni vosaltres ho notareu ni, i aquesta és la tragèdia, nosaltres tampoc. De totes formes, perquè no sigui dit i en consideració de la pèrdua del poder adquisitiu dels funcionaris decretada pel tirànic govern del país, congelem l'augment fins a primers de març.

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

MOCADOR

nom i cognoms
 adreça població
 codi postal comarca tel.

Se subscriu a la revista MOCADOR per un període d'UN ANY, prorrogable si no hi ha ordre en contra, i un import de 1.100 pessetes (4 números) a pagar mitjançant domiciliació bancària.

Distingits senyors:

Banc/Caixa Agència Població
 Compte/Llibreta-núm.
 Banc/Caixa domiciliat al carrer núm. de
 Jo (Nom i cognoms) núm. de
 domiciliat al c/pç
 autoritzo el pagament dels rebuts que al meu nom presentarà el SIOC - Casal de la Pau.

....., a de de 199...
 (Signatura)

Envia aquest full a: MOCADOR - Casal de la Pau. Cervantes, 2, pral-1. 08002-Barcelona

JUDICI A EN TADEO CALOMARDE

El 18 de novembre era jutjat en Tadeo Calomarde, de 26 anys, estudiant de sociologia i veí de Bellver de Cerdanya, acusat d'un delictes contra la PSS per negativa a incorporar-se. La jutgessa era la Pilar Rovira (la mateixa que el seu dia va condemnar a l'Anselm Díaz a 2 anys i 4 mesos). El dia del judici prop de 400 persones eren fora els jutjats recolzant en Tadeo.

La fiscalia va aportar el testimoni del gerent de l'Hospital de Puigcerdà que va deixar clar que ells no volien cap objector per fer la PSS i que no tenien cap feina específica per donar-li. Així mateix també va dir que la plaça els venia imposada des del Consorci Hospitalari de Catalunya. La fiscalia va rebaixar la petició de 3 anys a 2 anys i 4 mesos.

En Tadeo, per la seva part, es va reafirmar en la insubmissió. La defensa portada per en Sebastià Salellas (com advocat del moviment antimilitarista) era en la mateixa línia de la que va portar per l'Anselm Díaz: bàsicament demostrar que al llarg de la seva vida en Tadeo havia realitzat activitats de caire social i antimilitarista; vincular directament la PSS i el Servei Militar; i demanar l'eximent per l'estat de necessitat en el sentit que es crea un conflicte entre el que la llei exigeix i la pròpia ideologia. Apart d'aquest nucli central, cal dir que en Sebastià Salellas va fer una defensa molt lúcida,

aportant cites de juristes i sentències en les quals s'havia rebaixat la pena degut al conflicte creat entre la pròpia consciència i el que la llei exigeix (en concret el cas de l'arxiprest condemnat per allotjar col·laboradors d'ETA i la sentència del recurs de l'insubmis de Madrid absolt).

La defensa aportà quatre testimonis que deixaren clar que en Tadeo havia col·laborat en moviments no-violents i antimilitaristes com el MAN (a Madrid) o el MOC, i que havia portat iniciatives en el reciclatge de productes i la protecció de la natura com a activitats de projecció social. Conseqüentment la defensa va demanar l'absolució.

El 27 de novembre sortia la sentència en que es condemnava a en Tadeo a 2 anys 4 mesos i 1 dia de presó, amb petició d'indult al·legant que la pena mínima era excessiva.

ALGUNA VALORACIÓ SOBRE EL JUDICI

El suport popular (gent que va venir al jutjat) a aquest judici va ser més gran del que havia estat sis mesos abans per l'Anselm Díaz. De fet quan el 20 d'octubre es van presentar 8 insubmisos al jutjat molta més gent de la que ens pensàvem va venir a donar suport, i aquest augment

es va veure també en el judici a Tadeo.

Cal remarcar també el suport que cada cop és més alt de diferents polítics (IC, ERC, Alternativa Verda, Euskal Eskerra, Eusko Alkartasuna,...) sindicats (CCOO, CGT,...) que es van implicar en el judici a Tadeo.

La sentència era la que s'esperava, sembla que la magistrada Pilar Rovira un cop més, com ja va fer amb l'Anselm Díaz, s'ha rentat les mans. Si bé considera que la conducta no hauria de ser penada (cas de l'Anselm) o que la pena és excessiva (cas d'en Tadeo) condemna en els dos casos als insubmisos a 2 anys 4 mesos i 1 dia de presó. Això sí, demana l'indult al govern. Sabent que la magistrada hagués volgut tenir una actitud més compromesa en Salellas li va donar peu jurídic amb l'exemple de diverses sentències. Que no es pensi en absolut que té la més mínima simpatia per part del moviment antimilitarista pel fet d'haver demanat l'indult.

I ARA?

Després de sortir la sentència es va fer una roda de premsa en la que es va donar a conèixer el nostre rebuig a l'hora que en Tadeo en feia una rèplica. També s'informà que s'enviava una pastilla de sabó a la magistrada Pilar Rovira, perquè es rentés millor les mans.

El 10 de desembre i com a protesta per la sentència es va ocupar la seu del PSC a Girona: mentre 8 membres dels diferents col·lectius antimilitaristes (MOC's de l'Empordà i Cerdanya, KAS i Mili-KK Girona) s'encadenaven dintre la seu, més de 40 persones eren al carrer donant suport. La idea era passar la nit però els PSCalistes es varen posar histèrics i la policia al cap de dues hores havia desallotjat a tothom, sense cap detenció. Al·l'endemà en una roda del PSC deia que no comprenien que tenien a veure ells amb el tema de la insubmissió així com ens acusava de començar una onada de violència (es veu que estaven empipats).

Pel que fa a l'indult a l'Anselm la fiscal ha fet un informe favorable a la concessió. Un cop enllestit aquest tràmit suposem que el govern a Madrid tardarà pocs mesos a donar resposta.

HISTÒRIA DEL PROCÉS JUDICIAL A EN TADEO CALOMARDE

El 24 de Juny de 1988 en Tadeo Calomarde envia la declaració col·lectiva d'objecció dins la campanya que portava a terme el MOC.

El 5 de setembre de 1988 el *Consejo Nacional de Objeción de Conciencia* (CNOC) li dona 10 dies per ampliar els motius pels quals demana ser reconegut objector. En Tadeo contesta que els seus motius són polítics i antimilitaristes.

El 21 de desembre de 1988 i és reconegut com a objector de consciència pel CNOC.

El 19 de desembre de 1990 és reconegut per la Oficina para la Prestación Social de los Objetores de Conciencia (OPSOC) com a útil per realitzar la prestació.

El 31 de maig de 1990 se li notifica el destí a on haurà d'incorporar-se a fer la PSS. És l'Hospital de Puigcerdà del Consorci Hospitalari de Catalunya. Se li comunica que ha de començar a fer la prestació el dia 27 de juny de 1990.

El 27 de juny de 1990 dia en que s'havia d'incorporar a l'Hospital a fer la PSS s'hi presenta i dona una instància d'insubmissió, refusant de manera expressa i per raons polítiques i antimilitaristes al compliment d'aquesta PSS.

El 2 de juliol de 1990 és denunciat per l'Hospital.

El 17 d'abril del 1990 el Ministeri de Justícia li demana els motius pels quals no es va presentar a fer la PSS. En Tadeo contesta donant 15 motius per no realitzar-la.

11 de febrer de 1992 és citat al jutjat d'Instància n.1 de Puigcerdà a on en Tadeo es reafirma en la seva posició d'insubmissió per motius polítics i antimilitaristes.

El 13 de juny del 1992 se li obre l'"Auto de apertura oral". Queda en llibertat provisional.

El 18 de novembre de 1992 es jutja per la magistrada Pilar Rovira al Jutjat Penal nº1 de Girona. El fiscal li demana 3 anys de presó per un delictes contra la prestació social substitutòria.

Isidre Llorente
MOC Empordà

JUDICIS A BARCELONA

El dimecres dia 18 de novembre es va fer el primer judici per insubmissió en un jutjat civil a Barcelona. El processat era l'Angelillo Justel, insubmís de Nou Barris. Un nombrós grup de suport es concentrà davant dels jutjats i, tot i tractar-se d'una vista pública en un lloc públic, la policia impedí l'entrada de la gent. Malgrat tot es pogueren sentir els crits de suport mentre l'acte tingué lloc. L'Angelillo decidí acceptar un pacte del fiscal amb l'advocat defensor pel qual es canviava l'acusació de negativa per la de no incorporació, el que significa reduir la petició de 2 anys i 4 mesos per la de 4 mesos de presó, però sense quedar lliure del servei militar o la PSS. Sembla ser que l'Angelillo no s'havia preparat prou un judici polític i no es veié en cor d'afrontar-lo.

Mentrestant dues grans pancartes foren desplegades des de dalt de l'Arc del Triomf, una de les quals dels "prou judicis" i l'altra "insubmissió".

L'endemà les pancartes, una mica embolicades pel vent, encara resistien. Era el dia del judici al Juanfra Borrero. Novament el grup de suport es concentrà davant dels jutjats. La policia, advertida per la moguda del dia abans, havia fet un desplegament encara més ampli, amb la tira de furgonetes a fora i un control tant estricte d'accés a l'edifici que feines a poder fer entrar els observadors de diferents partits i institucions que hi acudien. Es va aconseguir que alguns insubmisos poguessin assistir a la sala per veure com és un judici. El defensor era Jordi Sala, que presentava 5 testimonis per a la defensa: Jordi Muñoz, membre del MOC i coautor de *Amb raó*, *insubmissió*, que donà una visió general de la insubmissió com a actitud de desobediència civil no violenta antimilitarista; Patric de San Pedro, també

membre del MOC, que exposà el fracàs dels serveis substituïts com a serveis civils amb l'exemple paradigmàtic d'Alemanya; Ramon Alòs, de CCOO i de CERES, que posà de manifest la nocivitat de la PSS per al món laboral; Carme Alemany, sociòloga i coautora de l'estudi *La Joventut de Catalunya i el Servei Militar*, que explicà l'ampli consens que hi ha a Catalunya contra el servei militar i la militarització; i finalment Toni Molina, disminuït físic i representant de l'Institut Municipal de Disminuïts, que denuncià les anomalies que causa la nul·la preparació dels prestacionistes en tasques d'assistència social, que fins i tot han causat alguns accidents.

El fiscal, a l'inici del judici, modificà l'acusació de negativa per la de no incorporació i sol·licità 4 mesos. El judici va ser llarg i el Jordi Sala va haver de mostrar fermesa davant del jutge perquè els testimonis poguessin desenvolupar la defensa, basada en la tesi central que no s'estava jutjant el cas aïllat del Juanfra sinó l'actitud d'insubmissió, una actitud política i col·lectiva. El magistrat, malgrat tolerar aquesta exposició argumental, s'hi mostrà repetidament en desacord perquè no volia reconèixer que es tractava d'un judici polític a un comportament de coherència ideològica àmpliament avalat socialment.

En acabar el Juanfra va sortir a explicar a la gent que l'esperava la seva impressió de la vista i tots plegats vam anar a despenjar les pancartes de l'Arc del Triomf.

Reproduïm aquí la declaració final del Juanfra.

Redacció

Me negué a realizar la P.S.S., ya cuando me declaré objetor de conciencia, y dejé claro que me declaraba objetor de conciencia al servicio militar y a cualquier tipo de prestación que se me imponga. Yo me niego a colaborar con cualquier actividad que tenga algún hilo de conexión, por pequeño que sea, con los ejércitos. Preguntarme por qué no a la P.S.S. es como preguntarme por qué no a la Marina, al Aire; es igual; para mí la P.S.S. es "un dedo más de esa mano". Aceptarla es aceptar al ejército.

Aunque ya por sí sola la P.S.S. es algo inaceptable, esta manera de "suavizar" la mili es de vergüenza en un estado de derecho y en un mundo que entra ya en el S. XXI.

Cuando uno de los temas que más preocupa y menos salida se le ve es el paro, sale una nueva ley (L.O.C.) para reirse en la propia cara de los parados, ofreciendo puestos de trabajo durante más tiempo que el S.M., sin remuneración y para los que se requiere titulación y experiencia, necesarios para afrontar tareas en las que se trabaja con seres humanos.

La P.S.S., una manera de castigar a aquellos que nos negamos a ir al S.M. y una manera de intentar frenar un movimiento social evidente, que crece día a día.

Y las cosas no crecen porque sí. Todo aquello que es productivo, avanza y se engrandece. Aquello que es productivo para una sociedad es positivo. Y qué más productivo y positivo que trabajar por la PAZ, por una sociedad justa y libre de valores verdaderos, apartando la opresión que se ejerce sobre el débil por parte del fuerte, haciendo valer esos derechos humanos que parece que sólo sirven para posters i calendarios.

Unos derechos fundamentales para la convivencia pacífica y armónica del hombre con el hombre, del hombre con la naturaleza.

Esto son leyes de siempre, que siempre han existido y aún luchamos porque existan. Y luchamos, de una manera no-violenta, por algo que nadie puede discutirnos, algo tan verdadero que las leyes de este estado y de cualquier otro quedan por debajo de las Leyes de Siempre.

Las Leyes de Siempre son inamovibles, son para siempre. Es la conciencia, "eso" que tenemos todos para hacer un mundo mejor. Esa cosa natural (continúa a la página següent)

PROPERES JUDICIS

25 de febrer: Pau Pérez López. Jutjat n 19 del Passeig Lluís Companys de Barcelona a les 10:45

3 de març: Lluís García. Jutjat de Berga a les 11:30

Altres judicis pendants: Dany Carol, Jacint Vinyes i Jordi Rovira als jutjats de Vic

que baraja, calcula, memoriza, estudia, aprende y dicta un resultado de todo lo vivido y por vivir, que es el de nuestro camino a seguir.

Pero esas leyes escritas que cambian con el cambio de mandatos, con el cambio de los tiempos, se desvanecen, caen por su propio peso, cuando son injustas. Esas leyes que de una manera u otra atentan contra los principios básicos de la libertad, de los derechos humanos, que nos obligan a ir contra nosotros mismos, nuestra manera de pensar, nuestra conciencia. Esas leyes, piezas claves que sustentan y obligan a ir contra la sociedad que queremos de verdad.

No colaborar con algo que se te impone, es una reacción natural. Cuando para tu conciencia es negativo, la respuesta natural es NO. No a lo que no crees; es lógico: nunca trabajarás bien algo si no crees en lo que estás haciendo. Hacer en contra de tu voluntad es absurdo. Tener fe en lo que haces es darle vida a tus ideas.

No he colaborado con lo que no creo... el ejército.
Y estoy aquí por algo en lo que creo... por la paz.

A dos pasos del S. XXI se nos juzga una manera de pensar. Cuando ya la humanidad está escarmentada de la lucha de clases, de diferencias raciales, de violencia absurda, aún se sigue castigando por pensar diferente. Parece una tontería, pero es muy fuerte que se te limite la libertad de pensamiento.

Actuando así se pisotea la dignidad del hombre. Desaparece el decir que nos diferenciamos del resto de los animales por ser racionales, no nos dejan ni siquiera ser racionales.

Podemos ser castigados por desobedecer lo que creemos injusto. Ingresar en prisión por creer en algo justo. Pero este castigo es inútil. Es ineficaz porque no nos vamos a arrepentir, que quede claro. ¡No nos vamos a arrepentir! Es más, de prisión saldremos con mucha más convicción por esta lucha... la insumisión.

Juanfra

¡ARMAR LOS UNOS A LOS
OTROS. COMO EL MUNDO OS HA
ARMADO. Y OS SALVARÉIS!

FULL DE VINCULACIÓ

MOVIMENT D'OBJECCIÓ DE CONSCIÈNCIA

Nom i Cognoms.....Adreça.....
població.....codi postal.....comarca.....
telèfon.....Situació respecte al servei militar.....

- ☐ Desitjo vincular-me al MOC i rebre informacions i les convocatòries d'assemblees (modalitat lliure de quota).
- ☐ Desitjo vincular-me al MOC i rebre informacions, convocatòries d'assemblees, la revista MOCADOR i tenir dret a descomptes per la compra de material
- ☐ Quota mínima 1.000 ptes/trimestre o 4.000 ptes/any
- ☐ Quota de suport:.....
- Faré efectiu el meu pagament mitjançant:
- ☐ domiciliació bancària (Cal omplir la butlleta adjunta)
- ☐ ingrés al C/C 939-14 de l'agència 546 de "La Caixa" (feu-nos arribar el resguard)

BUTLLETA DE DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Nom i Cognoms del titular.....

☐ compte número.....☐ Banc.....
☐ llibreta.....☐ Caixa.....

Agència núm.....Adreça agència.....

població.....codi postal.....

Senyors, els agrairé que amb càrrec al meu compte/llibreta atenguin, fins a nova ordre, el rebut que al meu nom presentarà MOC-Casal de la Pau.

....., ade..... de 199....
(Signatura)

PROJECTE D'EDUCACIÓ PER LA PAU ALS CAMPS DE REFUGIATS DE LA GUERRA DELS BANCANS

- L'ANTIMILITARISME DAVANT LA GUERRA -

Alatrobada de l'ICOM realitzada a França el juliol de l'any passat, objectors i desertors croats conjuntament amb el *Centre per la Pau, la No-violència i els Drets Humans* de Zagreb ens demanen col·laboració per anar a camps de refugiats a Croàcia i treballar en l'àmbit de l'educació en el lleure des d'una perspectiva d'educació per la pau. Diferents grups i associacions de Catalunya (**MOC, SPEP, ESPLAC, SCI**) canalitzem aquesta demanda i ens posem a treballar en la campanya de solidaritat als camps de refugiats de la guerra dels Bancans.

Som conscients que aquesta guerra afecta de moltes maneres, i per aquest motiu un aspecte rellevant que trobem necessari treballar en aquests camps amb infants i joves és la idea del reconeixement de les diferències, especialment les contribucions de diverses nacionalitats i cultures. També hem de tenir en compte, en la convivència diària amb les persones refugiades, el respecte per la seva situació social i psicològica.

Així doncs, hem de potenciar:

- La col·laboració en tot allò que sigui necessari, tenint present la realitat que viu el camp.
- La participació de la gent refugiada en l'organització del camp aconseguim que siguin protagonistes principals i actius.
- La participació activa en totes les tasques que es realitzin potenciant els recursos propis.
- L'elaboració de programes que responguin a la realitat de cada camp i així aconseguir una implicació directa de la seva gent.
- La realització de diferents programes, en funció de quantes necessitats mínimes estiguin cobertes.

El mes d'octubre els primers voluntaris van començar a desenvolupar el projecte al camp de refugiats de Sabudrija - situat a la península d'Istria, Croàcia - on actualment hi ha unes 3.000 persones, entre les quals hi ha 1.100 infants i joves en edat escolar. Des d'aleshores diverses persones voluntàriament han anat a aquest camp i no es descarta la possibilitat d'engegar la mateixa tasca en d'altres.

En concret a Sabudrija s'està:

- a.- treballant en l'àmbit de l'educació en el lleure des d'una perspectiva d'educació per la pau: mitjançant la relació personal que s'estableix amb els infants, les mares

i els avis i àvies i les activitats que es realitzen es vol aconseguir deixar una esbelta oberta per a un futur en que la convivència es torni a basar en la tolerància, comprensió i cooperació. Per això és important treballar perquè els infants agafin seguretat en ells mateixos i per mitjà de la psicomotricitat s'evolucioni des del coneixement i acceptació del propi cos al reconeixement i acceptació dels altres.

b.- donant suport a l'escola, aportant tant recursos humans com recursos materials: l'escola va començar el 15 de setembre de 1992 però, ara per ara, ja s'ha hagut de paralitzar dues vegades (el primer cop per fer el canvi de tendes d'acampada a bungalows i evitar passar fred, i el segon, per una passa d'hepatitis). L'escola la porten cinc mestres bosnians que des de fa poc cobren 50 marcs alemanys mensuals (3.500 PTA). També hi col·laboren les persones voluntàries internacionals de l'organització Suncokret de Zagreb. El professorat està plenament dedicat a la feina, malgrat que no es disposi de tot el material escolar necessari (hi ha diverses entitats italianes que col·laboren en l'aportació de material). El mes de desembre el govern de Bòsnia-Hercegovina va reconèixer oficialment l'escola i proposa ampliar l'escolarització en escoles properes al camp. (els refugiats croats bosnis van obtenir immediatament el passaport croat i, per tant, el dret a ser escolaritzats automàticament). A l'escola fins ara s'ha treballat en el parvulari i els cursos de 1er a 4art i a partir d'aquests moments es vol ampliar fins a 8è i cobrir tota l'EGB. (A partir dels 14 anys ja no hi ha escolarització per als bosnis musulmans, ni tampoc cap noia té accés a la universitat -els nois no viuen aquesta situació perquè van al front de guerra-).

Problemes presents i que no estan solucionats però que es veu necessari cobrir des de les mateixes persones refugiades són:

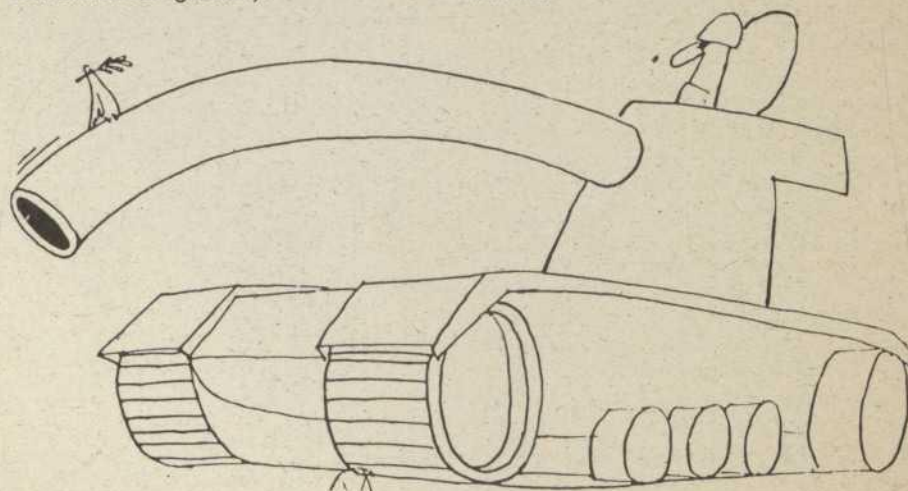
El treball ocupacional de les mares: potenciant les habilitats personals i coordinant-les amb d'altres que tinguin les mateixes afecçons per intentar superar la situació d'anormalitat que es viu.

Els joves a partir de 14 anys no tenen cap tasca a desenvolupar i tot el seu temps és obligatòriament lliure. Això fa que es distorsioni la seva formació com a persones adultes.

Malgrat tots aquests inconvenients tothom s'esforça per aparentar "normalitat", és a dir, una quotidianitat similar a la que abans de la guerra vivien, ja que la seva estada al camp és actualment la seva vida diària. Tot això, però, amaga i difumina la situació real: el trauma de la gent adulta que dins les cases-bungalows exterioritza amb plors i agressivitat vers els infants. Això incrementa la poca capacitat que els hi queda als infants d'aïllament del trauma de la guerra i s'agreuja el seu desequilibri emocional per la incomprensió de l'actitud dels adults.

A tota aquesta situació s'afegeix el poc suport del govern croat, perquè ha hagut d'assumir per la força aquests camps i la seva disposició no és massa favorable. En concret, el camp de Sabudrija es troba en una zona molt turística i en previsió del proper estiu hi ha un estira i aflixa entre els interessos econòmics turístics i les necessitats humanes de les persones refugiades.

Teresa Dalmau
Seminari Permanent d'Educació per la Pau

REFUGIATS A CROÀCIA

El diumenge 25 d'octubre arribàvem a Zagreb els primers voluntaris per anar a treballar als camps de refugiats de la guerra a l'antiga Iugoslàvia. La iniciativa havia sorgit a la Trobada Internacional d'Objectors (ICOM) de l'estiu passat a Larzac (Occitània) a partir de la proposta dels representats dels grups croat i serbi. Una petita resposta per part dels moviments antimilitaristes davant la bogeria de la guerra als Balcans.

Es considera que la guerra ha comportat que tres milions de persones, entre refugiats i desplaçats¹, han abandonat la seva casa i ho han perdut tot. D'aquest total uns 500.000 es troben actualment a Croàcia, però és una xifra que augmenta contínuament. Per agreujar-ho, el govern croat -que ha d'afrontar una economia enfonsada, recuperar-se de les conseqüències de la guerra i que té una part del territori ocupat pels serbis- es nega a acollir més bósnis, sobretot tenint present la poca col·laboració dels països rics en afrontar el problema dels refugiats.

Els darrers dies abans de marxar es van dedicar a aconseguir informació sobre la realitat dels refugiats i les condicions dels camps i en recollir material de tota mena que pogués ser interessant per la feina que volíem fer. De fet disposàvem de l'experiència de la gent del MOC d'Euscadi i de voluntaris del Servei Civil Internacional (SCI) que des del mes d'agost hi havien treballat.

Tot i així, la feina encomanada era recollir el màxim de documentació sobre la situació i necessitats dels camps de refugiats a on tinguéssim accés i intentar iniciar un treball que pogués tenir continuïtat. Mentre durava la nostra estada de tres setmanes, altres grups s'estaven constituint a Catalunya per fer el relleu i aconseguir, d'aquesta manera, que la feina començada no s'aturés.

ZÀGREB

La coordinació a Croàcia la portava el Centre per la Pau, la No-violència i els Drets Humans de Zagreb. Des d'un primer moment es van constatar uns problemes de funcionament com a fruit d'un seguit de circumstàncies: des de la falta d'experiència per part seva, a les dificultats de comunicació entre els voluntaris que molts cops conduïen a males interpretacions i situacions de tensió. Però no podem obviar dos aspectes que sobre el terreny serien omnipresents: els problemes d'organització i descoordinació en els camps de refugiats repartits per Croàcia -amb dificultats de comunicació, gairebé

sense cap línia directiva i, fins i tot, amb la presència de grups mafiosos- i l'actitud de voluntaris que, per les raons que siguin, en lloc de buscar un lloc en la feina del camp es mantenien absolutament inactius. Tot plegat feia que el treball de l'equip de Zagreb, amb els seus errors i limitacions, es limités a una feina simplement administrativa -distribuir la gent i de documentació -introducció a la situació en els camps, activitats a realitzar- sense aprofundir en la situació i necessitats dels diversos camps. La qual cosa comportava, finalment, una falta de contacte i relació del Centre amb el que feien els voluntaris.

El primer contacte amb refugiats va ser a la mateixa capital croata. Al polisportiu de Martinovska hi havia unes 300 persones que havien aconseguit fugir de la guerra i amb ells es va conèixer els dies d'estada a Zagreb. Instal·lats per dormir en els matalassos de gimnàstica, l'únic mobiliari eren quatre banquetes i algun catre que els més "privilegiats" havien aconseguit. Sense cap mena d'objecte que preservés la intimitat, la gent s'agrupava al voltant del que restava de la família -tots els homes majors d'edat capaços de dur una arma es troben mobilitzats- o dels amics que s'havien pogut reunir. Al seu entorn, quatre peces de roba i, si varen tenir sort, algun objecte que van recollir en el moment d'abandonar la casa per salvar la vida. Una imatge que es repetiria als diversos camps de refugiats; sigui a Gasinci, a la regió d'Eslavònia Oriental, en l'interior del país; sigui a Savudrija/Salvore a la costa adriàtica de la península d'Istria.

La nostra actitud davant els refugiats en un primer moment era de desconcert. Tot i que sabíem, per l'experiència d'altres, de la seva amabilitat i de l'exquisitesa en el tracte amb els voluntaris era difícil donar un primer pas. I per acabar d'adobar-ho l'idioma... Finalment, sota qualsevol excusa, amb gesticulacions o quatre nocions d'alemany s'inicia una relació que les circumstàncies limitarien a un parell de dies. L'extrema hospitalitat de que donaven mostra feia que s'interessessin per qualsevol problema que poguéssim tenir; els duia a compartir el poc que tenien i, la que era més empipador, a no permetre que féssim la perceptiva cua per recollir qualsevol dels àpats. Una lliçó de cordialitat a la que difícilment sabíem donar resposta...

EL CAMP DE REFUGIATS

Un parell de dies més tard ens trobàvem a Savudrija/Salvore, a la punt nord-occidental de la península d'Istria i a 50 km. de la frontera italiana². El campament s'havia aixecat en un càmping, a tocar mar, i en el moment d'arribar nosaltres hi vivia un miler llarg de persones. La major part es trobaven instal·lats en tendes cedides per la Protecció Civil Italiana. Els habitatges, que acollien de 4 a 6 refugiats, eren suficients per afrontar les condicions climatològiques del moment, en plena tardor. Però es fa difícil pensar com es pot passar tot un hivern dins aquell senzill aixopluc, sense calefacció i moltes sense instal·lació elèctrica. Els serveis i lavabos eren els originaris del càmping però bruts

ELS "NÒVIOS" DE LA MORT

Els legionaris se'n van a Bòsnia de campaments, a una parcel·la que els ha deixat l'ONU

i amb nombrosos desperfectes que ningú semblava responsable d'arreglar. Hi havia alguns wàters prefabricats en millors condicions, també del govern italià, que servien de reforç però que tan sols en podia fer ús qui disposava de clau. Les instal·lacions quedaven completades amb un ambulatori que feia visites matí i tarda, un supermercat, un servei de menjador gratuït -però insuficient-, unes cuines elèctriques d'ús lliure, un telèfon públic i una tenda condicionada com a mesquita. Tot plegat administrat per un equip amb un director al davant de dubtosa integritat³.

A part, amb dues tendes grosses un equip de mestres bòsnis havia constituït una escola que intentaven que fos reconeguda oficialment pel govern del seu país. Per les seves limitacions es veien obligats a distribuir els nois i noies en dos grups en funció de l'edat i partir l'horari en un torn de matí per uns i un altre de tarda pels altres. Va ser precisament al voltant de l'activitat de l'escola que es van incorporar la major part dels voluntaris, donant classes de diverses assignatures, des de matemàtiques fins a idiomes.

Paral·lelament a l'activitat diària dels refugiats, s'estaven aixecant unes barraques prefabricades per part d'un cos d'enginyers de l'Exèrcit belga i a compte de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides pels Refugiats (UNHCR). Unes construccions que han de facilitar l'estada, sobre tot amb la perspectiva d'un hivern que ja es feia sentir. En total, gairebé unes 400 "vivendes" que l'any 1993 acolliran els més de 3.000 refugiats que es preveu que hi haurà al campament. Els belgues, tot i estar instal·lats al càmping mateix, portaven

una vida a part, amb les seves tendes i amb cuina i menjador propi.

L'equip de voluntaris era constituït per gent de tot arreu i condició: des de bòsnis, que ajudaven en la feina d'entendre'ns amb els refugiats, a un parell de mercenaris que es van presentar a Croàcia per fer la guerra i que ara dedicaven el temps en ajudar precisament a les víctimes de la guerra. La resta alemanys, anglesos, un escandinau i nosaltres tres.

EL TREBALL

Després d'un parell dies d'"aclimatació" en que es va plantejar des de donar classes a l'escola fins a portar una guarderia per la mainada varem acabar a un alberg situat a 500 metres del càmping. A la casa, on hi havia instal·lades unes 300 persones, s'acollia la gent més necessitada per motius d'edat o salut: els més grans, les mares amb criatures o embarassades o els que sofrien en propi cos les conseqüències de la guerra. En habitacions de poc més de 10 m² hi podia fer vida el que quedava d'una o dues famílies.

Els nois i noies de la casa, fora d'uns pocs que anaven a escola, eren tot el dia voltant per l'edifici i pel pati sense que, quan arribàrem, hi hagués cap activitat programada. Proveïts nosaltres de joguines i material, la feina del primer dia va ser la de fer entendre a tothom, petits i grans, que tot el que veien era per fer-ne un ús comunitari. Per tant, no podien quedar-se amb res. El nostre compromís seria el d'anar cada dia amb noves activitats i d'aquesta manera començar una dinàmica que confiàvem que tingués

continuïtat en els voluntaris que ens substituïrien. Al llarg dels dies que restaven d'estada al camp varem anar encadenant tot un seguit d'activitats, des de les més creatives fins a les estrictament lúdiques. Amb el suport de la Besna, una noia de Sarajevo amb els suficients coneixements d'anglès com per fer arribar els nostres missatges a la gent, aconseguíem dividir el grup en funció de les edats i, posteriorment, ella ha quedat com el nexa d'unió que ajuda a garantir la perpetuació de la iniciativa.

Les dificultats inicials en que ens trobàrem -desconeixement de l'entorn, falta de recursos, problemes de comunicació, ...- es van intentar superar amb voluntat i imaginació. I n'ha quedat constància en els informes i reunions posteriors per prevenir i preparar els successius grups de voluntaris. A ells, de problemes no els hi en faltaria: l'hivern; l'arribada de nous refugiats amb la massificació conseqüent; en fi, l'enduriment de les condicions dels refugiats amb una vida que es degrada físicament i psíquica amb el pas dels mesos sense que s'endeveni una solució a la guerra en l'antiga Iugoslàvia.

Els, però, no abandonaran la seva exquisida hospitalitat i sempre que tinguin ocasió et convidaran a pendre un cafè -cava, en bòsnis- conscients que tal vegada no hi haurà ocasió per compartir-ne un altre. Perquè nosaltres, a diferència d'ells, un dia o altre haurem de retornar al país i podem tenir la seguretat que hi ha una casa que ens espera.

Josep Maria Tegido "Gustinet"
MOC Alt Empordà

1. Segons Nacions Unides, per refugiat s'entén aquella persona que ha hagut d'abandonar el propi país-estat, mentre que els desplaçats han deixat la casa sense haver de sortir del país-estat.

2. La regió durant un període a principis de segle es va trobar sota dominació italiana i, actualment, una gran part de la població utilitza l'italià com a llengua pròpia o d'activitat comercial -la costa adriàtica croata és un important punt turístic-. Legalment hi ha establert un bilingüisme que comporta que les escoles es troben dividides en dues parts -la italiana i la croata- i que els textos oficials i la retolació de carreteres i poblacions sigui en les dues llengües. D'aquí Savudrija/Salvore.

3. En el moment d'elaborar el present informe ha arribat la informació que el director i algú dels responsables del menjador han estat empresonats, mentre que la persona encarregada de coordinar els voluntaris ha estat traslladada

GIRA PACIFISTA DEL MOC ALS BANCANS

La proposta va sorgir en una reunió estatal de MOC sobre la situació del conflicte dels Bancans. El darrer ICOM a la Cun de Larzac va permetre estrényer contactes amb grups pacifistes i antimilitaristes d'aquells països, així com conéixer la situació que es viu allà des d'aquesta òptica. D'aquests contactes va néixer la primera idea del projecte d'educació per la pau i d'animació en els camps de refugiats que ja us hem explicat. Però calia obrir una altra via de treball que semblava, i s'ha confirmat, extremadament rica en molts aspectes: connectar directament amb els col·lectius que treballen per aturar la guerra en tots els bàndols.

El MOC pretenia respondre a una situació tan extremadament complicada com és aquesta guerra des de l'antimilitarisme. Normalment la tasca està centrada en la desmilitarització en zones de "pau". Evidentment les línies de treball a l'ex-lugoslàvia demanen uns plantejament molt diferents.

L'objectiu immediat del nostre treball és contribuir a aturar la guerra i posar les bases per una posterior reconciliació. Es parteix, però, de la posició, reafirmada en recents debats, que no és legítima la ingerència externa en els conflictes, sinó que cal donar suport a les iniciatives de la gent directament implicada, contribuir a impulsar-les, en la mesura de les nostres

possibilitats, i difondre la problemàtica amb què s'enfronten. Els interlocutors adequats han de ser els grups antiguerres d'aquells països.

Així doncs, l'assemblea estatal de Moc va decidir impulsar una gira antimilitarista en l'antiga Iugoslàvia que materialitzés el plantejament bàsic exposat.

Objectius

D'entrada els objectius eren els següents:

1.- Contrastar i verificar els contactes previs, conéixer la situació de cada zona, tant legal (regulacions especials, lleis militars, regulació de l'objecció de consciència...) com real: dades sobre objectors, desertors, víctimes, refugiats, desplaçats, etc. Veure el treball que realitzen els grups i recollir informació "in situ" sobre la realitat política i social.

2.- Ampliar al màxim possible els contactes amb altres grups que poden existir en qualsevol tema relacionat amb les campanyes anti-guerra (partits polítics, moviments socials, grups de treball social, grups estudiantils i religiosos...).

3.- Analitzar la possibilitat de col·laboració amb cada grup a partir de les seves necessitats i demandes.

4.- Recollir tota la informació susceptible d'enriquir el debat antimilitarista en supòsit de guerra.

5.- Informar periòdicament als grups de MOC de l'estat espanyol sobre contactes i possibles feines a realitzar. Difondre aquesta informació a nivell internacional des de les seccions de la WRI (War Resisters International) des de Catalunya, Euskal Herria i la resta de l'estat.

El dia 5 de desembre de 1992 Quique Eguren, de MOC-Cantàbria, sortia cap a Eslovènia per iniciar el treball de contacte. Visita diferents ciutats fins al 17 de desembre, que torna.

El dia 12 de desembre de 1992 sortien de Barcelona cap als Bancans un membre de MOC-Catalunya, **Yon Sánchez**, i dos de MOC-KEM Euskadi, **Ander Eiguren** i **Luis Aldaniz**. A Zagreb se'ls havia d'afegir **Isaïke Edjang**, de MOC-Burgos.

La primera part de la gira es desenvolupa des del 12 de desembre fins al 4 de gener. La major part es fa en territori serbi. Després del 4 de gener comença la segona part, de la qual encara no hem pogut rebre detalls, però que es centra en la zona sud de l'ex-Iugoslàvia: Macedònia, Kosovo, Montenegro, així com a la Macedònia grega.

CRONOLOGIA ESSENCIAL DE LA PRIMERA PART DE LA GIRA

5-12-92: Surt de Cantàbria Quique Eguren cap a Eslovènia.

6/17-12-92: Contacte amb grups d'Eslovènia i Croàcia. Viatge a Osijek, on contacta amb el Centre per la Pau i els Drets Humans i inicia converses per compte de Brigades Internacionals de Pau (BIP) a fi de crear un centre d'iniciatives de reconciliació, espai civil d'encontre inter-cultural. Viatge a Belgrad, on contacta amb Women in Black.

12-12-92: Surten de Barcelona Ion Sánchez, Luis Aldaniz i Ander Eiguren, per trobar-se després amb Isaïke Edjang.

14-12-92: Savudrija (Croàcia). Visita a Duga-Uvala.

15-12-92: Ljubljana (Eslovènia). Contacte amb Peace Center.

16-12-92: Zagreb (Croàcia). Contacte

amb l'ARK (Comitè antiguerres).

17-12-92: Kiskunhalas (Hongria).

19-12-92: Beograd (Sèrbia). Contacte amb l'ARK de Beograd.

20-12-92: Eleccions a Sèrbia.

21-12-92: Contacte amb CARA (Center of Antiwar Action). Converses amb representants de la premsa espanyola a Beograd.

22-12-92: Contacte amb el sindicat independent Nazavinost.

Contacte amb Women in black.

23-12-92: Entrevistes amb Radio Popular, Euskadi, Catalunya Ràdio i Onda Rambla. Concentració amb Women in Black. 2 desertors marxen cap Alemanya.

24/28-12-92: Preparació de viatge i contactes a Vojvodina.

29-12-92: Tresnjevac (Vojvodina). Primer contacte.

30-12-92: Subotica (Vojvodina). Contacte amb Lajos Bala, activista contra la mobilització. Contacte amb el Centre Europeu per a la Resolució de Conflictes.

31-12-92: Ada (Vojvodina). Contacte amb el Dr. Fajka Robert, alcalde d'Ada pel VMDK (Vajdasagi Magyarok Demokratikus Kosossege), partit de la minoria hongaresa. Contacte amb Vera Tatic, de la Lliga Pacifista d'Ada.

1-1-93: Beograd (Sèrbia). Assistència a un fòrum d'intel·lectuals, decebedor. Preparació de la segona part del viatge.

2-1-93: Qüestions d'infraestructura i contactes per la segona part.

3-1-93: Entrevista amb el Diario de Burgos.

4-1-93: Sortida cap a Skopje (Macedònia Eslava). Comença la segona part del viatge.

ZENE UCRNOM (LES DONES DE NEGRE)

Zene Ucnom, (Women in Black, les Dones de Negre), és un moviment civil no-violent contra la guerra, que existeix tant a Zàgreb com a Belgrad. El nom li ve perquè en les accions que realitzen van sempre vestides de color negre. Denuncien la guerra i busquen contactes amb totes les dones, independentment del seu grup ètnic. Reproduïm aquí un extracte de l'entrevista que varen fer els membres de MOC a Beograd a dues d'elles, Stasha i Jasmina, poc després de les eleccions.

MOC.- Què penseu dels resultats d'aquestes eleccions ara i aquí?

JASMINA.- No puc respondre com una dona de negre, és a dir, de pau. Ara no vaig vestida de negre. No tinc paraules, no tinc paraules. Ahir vaig estar plorant tot el dia; no volia veure-ho, ni caminar, ni parlar... Això és terrible... Que guanyi el nacionalisme és terrible. No tinc paraules, de veritat. Em sento decebuda, em sento... Ens estem convertint en un gran centre de la mafia. Se sap que els grups famosos de la mafia eren d'una nacionalitat, ja sabeu, des dels Lacurano, i... quins són els noms? Ens estem convertint en un gran centre mafiós. No veig la porta, el final; no ho sé, no ho sé.

STASHA.- És evident que els resultats de les eleccions que tenim fins avui són molt desalentadors, molt preocupants.

Crec que el resorgiment de l'extrema dreta és resultat i producte directe d'una propaganda de guerra que s'ha fet continuament des que va començar la guerra. És per això que nosaltres hem insistit tant que entre els criminals de guerra s'hagi d'incloure també els mitjans informatius, perquè més del 90% dels mitjans de comunicació a Sèrbia estan sota el control del règim. Això és un enverinament, una contaminació permanent. Dia rera dia, nit rera nit estant manipulant l'odi, la intolerància, el racisme. I el que ens fa por ara és que aquest clima sigui traduït en lleis i que el racisme sigui una cosa institucionalitzada. Això sí que ens preocupa.

Per altra part segurament s'ha notat a la gent decaiguda en aquests dos dies, però crec que nosaltres, que estem intentant denunciar els crims de guerra i que lluitem per la pau, no hem de caure en aquesta trampa de decandiment, de desesperació i d'impotència, perquè això és el que vol el règim. Vol tenir una massa de gent amorfa, impotent, que no tingui confiança en si mateixa.

Ara que, segurament, començarà una xenofòbia molt més forta, la vostra visita i la visita d'amics i amigues de fora són molt importants per a nosaltres perquè volem vincular-nos amb el món sense prejudicis i és molt important per a la nostra supervivència. Cal buscar una estratègia de supervivència -es sobrevisi solament tenint confiança en un mateix,

i en el grup i en el que es fa. De totes maneres tinc fe en que podem continuar les nostres activitats recolzant-nos en els amics de tot el món. Gràcies per la vostra visita.

MOC.- Teniu por del que pugui passar als carrers ara que l'ultra-dreta s'ha convertit en la segona porça política de Sèrbia? Vull dir que hi haurà una pila de gent que s'adonarà que ara poden fer el que vulguin.

JASMINA.- La veritat és que ja està passant ara. No pot passar res de nou. La violència forma part de les nostres vides.

MOC.- Em refereixo a la vostra integritat. Quan esteu en acció, simplement quan un manifesteu, a la plaça, llavors vindran els paramilitars... Bé, jo no sé el que pot passar.

JASMINA.- Bé, no sé com respondre... si penso sobre això deixaré de ser una dona de negre. Vull dir que decidiria lluitar amb armes. Si això fos necessari ho aprendria. No ho sé, jo no sóc una persona violenta i mai aconseguiran fer-me actuar d'aquesta manera. Ells volen que la gent... així és com treballen, ja ho veieu: fan que la gent es torni histèrica. Saben perfectament què fer.

L'ECONOMIA EN TEMPS DE GUERRA

Nezavirost és l'únic sindicat independent de Sèrbia. Agrupa distints sindicats sectorials: indústria, serveis, etc. Tot i que no forma part de CARA (Centre per l'Acció Contra la Guerra), els seus membres són molt propers als seus plantejaments, i sovint participa en els fòrums de debat sobre la guerra i recolza activament algunes iniciatives de CARA i de l'Aliança Cívica.

En els locals del sindicat a Beograd, Petar comenta una mica la situació econòmica del país. La seva opinió és que el bloqueig econòmic de Sèrbia és una de les causes principals del resorgiment del feixisme. L'aïllament fa que qualsevol reivindicació obrera sigui implantable: en la situació actual

seria considerada una traïció al país. El bloqueig crea una psicosis d'inseguretat a l'hora de buscar feina o de muntar un negoci, cosa que empitjora el treball del sindicat i afavoreix la política de feixistes i govern. La inflació es calcula en un 60% mensual, el que suposa un 30.000% anual. Aquesta inflació, segons Petar, és única per la seva durada (a Alemanya durà menys de tres mesos després de la Guerra Mundial, i aquí ja porta 1 any i mig). Això provoca l'existència d'un mercat negre en el qual es pot aconseguir tot allò que el bloqueig i la hiperinflació impedeixen de trobar, però a la vegada aquest mercat alimenta la hiperinflació: és un cercle viciós. La por fa que no hi hagi ningú que assumeixi riscos econòmics. Les inversions només són especulatives: els bancs privats donen

un tipus d'interès molt alt per les divises (15% mensual en un ingrés a tres mesos) i pels dinars (60% en les mateixes condicions).

El sou mitjà mensual, segons Petar, és d'uns 90 DM. El juliol era de 70 DM, però abans de les eleccions el govern els pujà. Actualment hi ha aproximadament 1.300.000 persones que cobren del govern per estar-se a casa o al seu lloc de treball sense fer res. Oficialment hi ha 2.300.000 llocs de treball i 700.000 aturats, però sembla ser que aquestes xifres no són reals. Petar calcula que els llocs de treball reals serien 1.000.000 o poc més.

BOJAN, MEMBRE DEL CARA (CENTRE PER A L'ACCIÓ CONTRA LA GUERRA)

MOC.- Quina és l'opinió del CARA sobre el resultat d'aquestes eleccions?

CARA.- Fa dos dies de les eleccions i no hem tingut resultats exactes encara. Sols tenim projeccions d'un petit percentatge del cos electoral i per tant no podem ser molt precisos, però segons el que sabem actualment, Milosevic, el partit en el govern (SPS) i el partit de dreta al que nosaltres considerem feixista, han obtingut la majoria a Sèrbia. Pel que fa referència a la situació a Belgrad i a Vojvodina (en el nord del país) i a algunes ciutats del centre de Sèrbia, ha guanyat l'oposició, amb el candidat Milan Panic, el nostre primer ministre. Ahir estava molt trista escoltant els resultats; avui que la situació està una mica més clara, ens hem adonat que no ha anat tan malament. El més sorprenent per a nosaltres és que el Partit Radical Serbi (SRC), d'extrema dreta, hagi aconseguit tants vots. Això mostra que la gent està per un canvi a pitjor, no a millor. Tot i així, pel que sembla l'oposició assolirà entre un 35% i un 40% dels vots, resultat que no és tant dolent comparat amb les eleccions de fa dos anys.

Volem destacar que l'Aliança Cívica (AC) de Sèrbia, que és una agrupació de partits polítics, és l'única que té credibilitat

moral, perquè ells van ser els que es van posicionar contra la guerra des del seu inici i també contra tot tipus de nacionalisme i totalitarisme, així que hi ha un grup de gent dins d'aquest partit als quals hem donat suport especialment i al mateix temps ells també han recolzat les nostres accions, mitjançant la seva participació, etc. Nosaltres esperàvem que almenys aconseguirien el percentatge mínim per a poder tenir representació parlamentària (un 5%), però crec que no ho han aconseguit. O sigui que Acció Cívica, que és una força civil pacifista i antinacionalista, no ha pogut aconseguir suficients vots per a crear un grup parlamentari.

MOC.- Quan parles de canvi a pitjor, a què et refereixes?

CARA.- Tots estem sorpresos pel tant per cent de vots de Sahsha, líder de l'SRS, i el seu partit, han aconseguit. Això ha estat molt sorprenent i contrari a totes les enquestes prèvies a les eleccions. Ningú no s'ho esperava. Per cert, la gent ha votat a Sahsha especialment en el sud de Sèrbia, i en algunes parts de Vojvodina. Això mostra que no depenen tant de l'SPS, partit actualment en el govern. Els sociòlegs sempre han dit que hi ha una mentalitat

específica que fa que la por faci votar al partit en el poder, però ara, amb els resultats d'aquestes eleccions, es veu que estan pel canvi de les coses, per un extremisme i per un govern de línia molt més dura que l'actual.

Espero que els dos partits més importants de l'oposició -DEPOS, el partit de Panic, que és un partit democràtic de Sèrbia, i el Partit Democràtic de Sèrbia, junts tinguin els suficients vots per a iniciar certs canvis. Els processos de canvi han començat sobretot perquè el partit en el govern (SPS) està lluny de poder crear una majoria tot sol, i haurà de governar en coalició, probablement amb els extremistes de l'SRS. Això vol dir que alguna de la gent d'orientació liberal i els que des de dins de l'SPS volen una línia menys dura del govern, començaran a canviar d'opinió, el que podria modificar l'equilibri en el parlament. Això esperem. Malgrat tot amb la guerra continuada a Sarajevo (ahir mateix vam veure els horribles crims que s'han comès als voltants de Sarajevo), la pressió internacional augmenta. Es parla cada cop més d'intervenció militar. No estem segurs de com influïran exactament aquestes eleccions o sobre si serviran per a canviar alguna cosa o no.

European Civic Center for Conflict Resolution de Subotica

L'European Civic Center for Conflict Resolution de Subotica és un projecte creat per Helsinki Citizens' Assembly. Col·labora amb l'Open University de Subotica i el Forum for Ethnic Relations de Beograd. La seu és a la universitat i els mitjans (ordinadors, impressora, etc.) són de Vedran Vucic, l'única persona que hi treballa a jornada completa, tot i que espera una altra persona pel l'any 1993. Esporàdicament altres persones, sobretot de la universitat, col·laboren en feines concretes.

L'objectiu d'aquesta organització és recollir i analitzar les causes dels conflictes, així com buscar-ne les solucions i les possibilitats de prevenció. Per això organitza i potencia seminaris de treball. De cara a l'any 1993 té previst realitzar trobades sobre: drets humans i drets de minories ètniques, resolució de conflictes, construcció de comunitats de pau, i mediació i negociació. Està prevista la participació d'unes 30 persones per

seminari, vingudes de tota l'antiga Iugoslàvia i de d'altres zones de l'est d'Europa. Els convidats són representants de minories ètniques, periodistes, activistes pacifistes i/o ecologistes, artistes, polítics d'oposició, estudiants, etc.

Recentment el Centre va organitzar un concert per recollir roba i materials pràctics per als refugiats arribats a Subotica. N'hi ha cap a 3.000, dels quals el 97% (com a la resta de Sèrbia) estan acollits a cases particulars. Hi ha uns 300 nens en un camp a uns 17 km de la ciutat. Venen de Croàcia i de Bòsnia-Hercegovina i la majoria són serbis (3 musulmans i uns pocs hongaresos). El concert es feu en dues nits i hi tocaren grups d'Itàlia, Suïssa, Hongria, Bòsnia i Alemanya. Es recolliren diners i material, i es va aconseguir comprar 200 sabates i mitjons que es repartiran a través de l'UNICEF.

Amb els nens del camp organitzen tallers artístics en els quals poden expressar

les seves idees i sentiments.

Vedran explicà les seves impressions sobre el resultat de les eleccions. Parlà de la incidència negativa del bloqueig en els serbis: probablement és la causa directa de l'auge del nacionalisme i de les reaccions d'autodefensa. També explicà la peculiaritat de Subotica com a punt d'encontre de 20 religions i ètnies i com a lloc estratègic, ja que és una de les vies principals de comunicació entre Hongria i Sèrbia. A Subotica la població sèrbia és minoritària (11%, mentre que hi ha un 43% d'hongaresos i un 20% de croats).

Les necessitats més importants del Centre són mitjans tècnics (paper, paper tèrmic de fax, disquets) i material sobre resolució de conflictes en anglès, hongarès o serbo-croat.

VOJVODINA

Voivodyna era una regió autònoma dependent de la República de Sèrbia en el marc de la Federació Iugoslava. Un percentatge important de la població és hongaresa. L'any 1991, amb la independència d'Eslovènia i l'inici del conflicte amb Croàcia, l'exèrcit federal començà les mobilitzacions de reservistes. A Voivodyna les protestes contra aquesta mobilització s'iniciaren en el poble de Kispayac-Malepiake. S'extingueren cap a Senta-Zenta, una ciutat de 31.000 habitants, i després cap a Ada, Novi Sad, Subotica, Kanjiza i Tresnjevac. Aquest malestar provocà la petició d'un referèndum sobre la guerra, però el Tribunal Constitucional l'estimà improcedent i permeté al govern continuar amb les mobilitzacions. Únicament el VMDK, i la Lliga Socialdemòcrata de Voivodyna mantenen posicions contràries.

DESOBEDIÈNCIA

220 reservistes de Tresnjevac, el 30% dels homes de la ciutat, reberen l'ordre de mobilització. Algunes mares organitzaren actes de protesta. Una hora abans que comencés una concentració per aquest motiu, arriben 91 dels 92 tancs aquarterats en el poble veí d'Adoria. S'ajuntaren 700 persones, entre les quals hi havia polítics dels partits d'oposició esmentats, i es tancaren en la pizzeria Zitzer, de Lajos Bala, a esperar que el govern s'avingués a negociar. Els soldats tenien ordres de disparar davant de qualsevol provocació, però no n'hi hagué cap. Aleshores un diputat feu una pregunta al parlament sobre l'establiment de tancs a Tresnjevac i es donà l'ordre de retirar-los. Malgrat tot ho hi hagué manera de portar el debat sobre la guerra al parlament.

Després de marxar els tancs, la dinàmica anti-guerra es mantingué durant dos mesos. Molts artistes i polítics, entre els quals el ministre de justícia, Dr. Varady Tibor, hi donaren suport. Fins i tot alguns membres de l'SRS assistiren a alguns dels debats que s'organitzaven diàriament.

La policia actuà molt agressivament en totes les mogudes crítiques amb la guerra, excepte a Tresnjevac. Únicament detingueren un dels reservistes que no s'incorporà, però l'hagueren de deixar anar quan el cas va transcendir a nivell nacional i internacional (la BBC el difongué). Només dos dels cridats acabaren anant a files, per motius personals.

LA REPÚBLICA ESPIRITUAL

Lajos Bala havia treballat des del principi en totes les accions contra la mobilització. Quan s'acabaren, intentà anar més enllà i creà una Lliga Pacifista local, a la qual s'apuntaren en un primer moment 1.500 persones. Però malauradament l'organització no era activa. Només 38 d'aquestes persones decidiren crear una "República Espiritual". Aquesta república no té territori però té una constitució, himne nacional i escut. L'escut consta de tres boles de billar (verda, groga i blava) que rodegen una pizza negra. Els colors són els de Voivodyna, i la pizza i les boles són per la pizzeria Zitzer, on es feu la tancada de protesta quan arribaren els tancs. L'himne nacional és El Bolero de Ravel, perquè "la democràcia és l'harmonia que sorgeix de les opinions disharmòniques".

La República Espiritual no té bandera perquè hi ha una cançó socialista hongaresa que diu que "el vent mou sempre les banderes". Per Lajos, aquesta república és l'únic lloc de Iugoslàvia on hi ha democràcia. No té president ni líders formals i tots els càrrecs roten mensulament. La República Espiritual actua com a comitè de drets humans i el seu ambaixador a Europa és Dinnyes Jozsef, un cantant hongarès de Budapest.

LES ELECCIONS A VOJVODINA

Segons Lajos, les eleccions de desembre han canviat el panorama polític de Voivodyna. A Kanjiza, de 31 representants, 24 són del VMDK, 1 és independent i 8 estan pendents d'una segona ronda. En el parlament regional (120 membres) l'SPS hi té 50 diputats, mentre que els feixistes de l'SRS (principal aliat de l'SPS) només en tenen 6. Abans l'SPS tenia majoria absoluta. Lajos creu que potser l'SPS podria formar govern amb algun independent, però ja no tindrà les mans lliures com abans. El VMDK hi té 18 diputats. Potser d'aquí a sis mesos hi hagi unes altres eleccions.

Lajos Bala especula amb la possibilitat d'una guerra civil a Sèrbia, ja que l'SRS és ultranacionalista i no s'hi pot dialogar.

Igualment creu que hi haurà enfrontaments entre SPS i SRS pel poder.

COLONITZACIÓ

El govern serbi està provant de colonitzar Voivodyna amb refugiats de Bòsnia. A Kanjiza intentaren portar-hi 2.000 refugiats per a trencar la majoria hongaresa. També estan portant molts refugiats a Senta-Zenta (que té un 88,2% d'hongaresos). El VMDK vol una regió autònoma de Voivodyna nord.

L'any 1918 hi havia a Voivodyna un 30% d'hongaresos, un 30% d'alemanys i un altre 30% de serbis. El 1920 comença la colonització Sèrbia de Voivodyna des de les zones rurals (Krajina, Bòsnia). Després de la Segona Guerra Mundial tots els alemanys foren expulsats. Als hongaresos se'ls permeté continuar en el nord, tot i que n'executaren entre 60.000 i 80.000 (en les rodalies de Novi Sad i altres zones). Fins l'any 1964 Iugoslàvia tenia un ministeri de la Colonització. Lajos explica que Sèrbia ha de mantenir el nom de "Iugoslàvia" perquè les seves reclamacions, no només sobre Krajina i Bòsnia, sinó també sobre Voivodyna, Kosovo i Sanzak, tinguin legitimitat internacional, ja que aquests territoris foren assignats després de la Segona Guerra Mundial al "Regne dels Serbis, Croats i Eslovens" (després Iugoslàvia) i no a Sèrbia (tot i que Sanzak i Kosovo, com Macedònia, havien estat de Sèrbia abans de la Primera Guerra Mundial).

Per a Lajos Bala la Gran Sèrbia només ha existit en els somnis de Nicola Pasik (cap de Sèrbia abans de la Primera Guerra Mundial i de Iugoslàvia després). "Era una gran mentida que els eslaus del sud poguessin viure en un sol país". Van ser els interessos de França, Gran Bretanya i Rússia els que crearen i mantingueren Iugoslàvia. En trencar-se l'equilibri de la guerra greda, Iugoslàvia s'havia de trencar.

Aquesta informació ha estat elaborada a partir d'una xerrada amb Lajos Bala a Tresnjevac, el 30 de desembre de 1992.

VIATGE AL KURDISTAN (IV)

En arribar a l'hotel de Czure trobem el Mehmet, un dels periodistes d'Ülke que vàrem conèixer a Diyarbakir. Li preguntem coses sobre el que hem vist i el que no hem vist. Possibilitat de desertar de l'exèrcit turc, possibilitats de l'objecció de consciència, però sembla que aquí l'alternativa és clara: o l'exèrcit o la guerrilla; no hi ha gaires sortides intermèdies.

Mehmet ens explica que cal ésser prudents en valorar l'existència del Kurdistan lliure. Cal fugir d'optimismes injustificats: aquesta zona del Kurdistan, actualment sota control peshmerga, respon més als interessos de la política nord-americana que no pas als interessos reals del poble kurd. Als americans els interessa mantenir un equilibri àrabs-kurds, utilitzant també els xiïtes del sud de l'Irak. En realitat, el president Bush ha fet saber als governants turcs que si volen entrar al Mercat Comú Europeu han d'acabar amb el "problema kurd" abans del 92. Com sigui: o s'aconsegueix un respecte pels drets humans que resulti notori i innegable davant de l'opinió pública mundial, o es reprimeix aquest poble tant com calgui, fins que no quedi ningú que protesti.

Que l'anomenat Kurdistan lliure és més que res una creació de la política nord-americana -diu Mehmet- ho demostra el fet que en aquella zona s'utilitza la moneda irakiana, encara, amb la imatge del Sadam en els bitllets i recolzada per la banca d'aquell país. O també tenim la significativa existència de veritables enclavaments militars irakians, -en plena zona declarada de seguretat- amb l'excusa que s'ha de custodiar un palau de Saddam.

També ens explica una mica la problemàtica lingüística, els quatre grans dialectes que hi ha dins l'idioma kurd: el sorani a l'Iran, el kormanci a Turquia... però estem cansats i anem a dormir. Abans en Mehmet ens fa passar una estona a la seva habitació, el balcó de la qual dóna a la plaça i des d'on la nit anterior va poder observar els moviments dels militars turcs per la ciutat. Avui no n'hi ha massa, de moviment, només veiem arribar uns quants periodistes que semblen de la TV alemanya.

Realment aquest dos dies han estat molt intensos. Amb prou feines ho hem pogut acabar de pair tot. Converses com la d'en Mehmet haurien de durar moltes més hores. Hi ha temes que caldria aprofundir. Per exemple, aquesta admiració que alguns sectors de l'opinió pública kurda senten per la migrada

autonomia que té Catalunya. Això caldria explicar-los-hi molt bé. I sentim encara més aquesta necessitat de desenganyar-los, quan per exemple avui, viatjant pel Kurdistan lliure, hem pogut veure cartells de propaganda, instal·lats pel Partit Demòcrata Kurd, recomanant precisament això, "Democracy for Irak, Autonomy for Kurdistan", al costat d'altres reivindicacions perfectament legítimes: "We shall overcome", "United we win", "Help us to rebuild Kurdistan"... i de tant en tant ens creuàvem amb algun cotxe que circulava amb la bandera de les Nacions Unides, ben visible, segurament funcionaris de l'ajuda humanitària, i uns dels pocs destinataris -juntament amb nosaltres i els periodistes- d'aquelles pancartes. Què hi farem.

9-8-91. Czure - Diyarbakir.

Mentre ens serveix l'esmorzar, un cambrer molt content ens confirma que ahir la guerrilla PKK va aterrar dos avions i un helicòpter dels turcs. Cap mort per part de la guerrilla. Només un ferit del braç, en quatre dies d'intensos bombardeigs. En realitat els de l'ülke ja ens ho varen dir ahir, a mesura que anaven desmentint les notícies tal com les donava la TV turca, a l'hotel mateix.

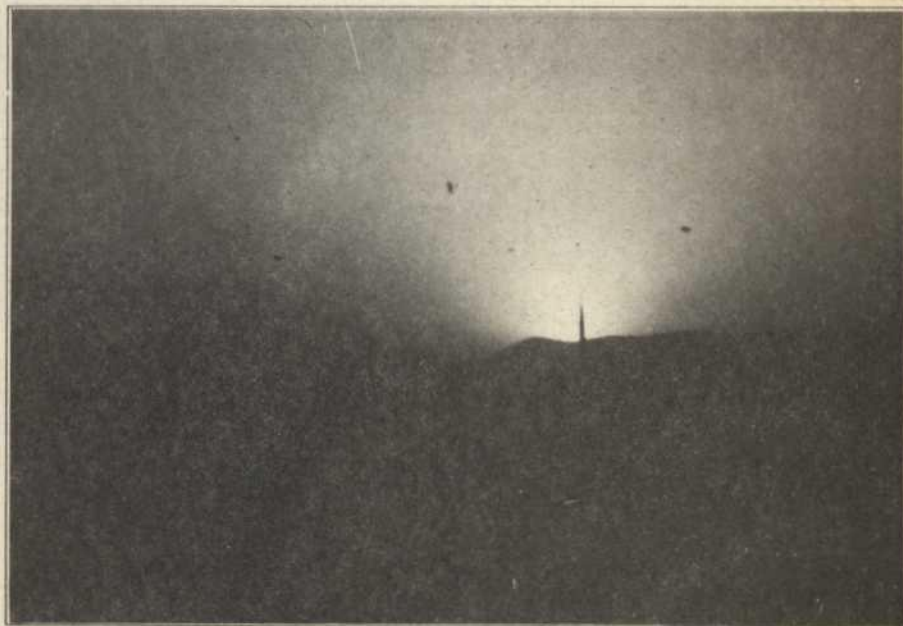
Dès de la corresponsalia de la revista truquem a un advocat de drets humans i quedem amb ell per a les tres. Abans volem esbrinar si la carretera fins a Idil està oberta, per veure si podem acompanyar el periodista que aquesta tarda ha d'anar cap allà.

Mentrestant, s'ha produït un malentès

en el grup i resulta que tres de nosaltres han desaparegut amb el Saït, fa gairebé quatre hores i encara no han tornat. No sabem què pensar. Esperem en el hall de l'hotel i arriben uns periodistes de Hong Kong, que diuen que ja marxaven, però com que veuen que hi ha moviment a la zona, es queden. Efectivament, s'acosta la data del 15-agost (el 15-8-84 va començar pròpiament la guerrilla PKK) i aquest any tothom considera que els guerrillers kurds estan en condicions de commemorar l'aniversari de manera més sonada que altres anys.

Aquests mateixos periodistes ens asseguren que els deu turistes alemanys ja han estat deixats en llibertat pel PKK. Que han quedat en llibertat amb la condició que el govern turc els permeti marxar immediatament cap a Alemanya, sense intentar treure'ls informació. I efectivament, com després tenim ocasió de comprovar per la premsa (17), el passat dia 6-8-91 es va fer una roda de premsa a Bonn, convocada pel ERNK (Front Nacional d'Alliberament del Kurdistan), íntimament vinculat al PKK, en què va quedar clar que es segrest dels turistes fou una iniciativa local de les forces guerrilleres, però que ara la direcció nacional del PKK els havia cridat l'atenció i havia ordenat el seu alliberament. El portaveu del ERNK va negar en la roda de premsa cap relació entre aquest fet i el judici que es segueix a Düsseldorf contra 16 membres del PKK, acusats d'activitats "subversives".

Coincidint amb l'alliberament dels hostatges, el ministre alemany d'Afers Estrangers, Hans Dietrich Genscher, va

criticar molt fortament l'operació militar de càstig que l'exèrcit turc estava realitzant en el nord de l'Irak i, a la vista de les nombroses víctimes civils ocasionades, va declarar l'atac contrari als Drets Humans i va exigir el seu cessament immediat. Naturalment la rèplica d'Ankara no es va fer esperar i de seguida li varen demanar explicacions a l'ambaixador alemany (18 i 19).

Cal destacar que aquesta vegada, en Genscher tenia més raó que un sant amb la seva crítica contra els militars turcs, que no tenien ni tenen manera humana de hufificar, des d'un punt de vista de Dret Internacional, la seva incursió fins a 19 km en territori irakià. Només hi havia un acord, signat en 1984 i que havia expirat en 1989, segons el qual els exèrcits d'Ankara i de Bagdad tenien el dret de "persecució en calent", és a dir, podien penetrar respectivament en el territori de l'estat veí, per capturar guerrillers, però no per fustigar i matar la població civil (20).

I amb tot i això, aquell bon home, l'ambaixador alemany a Ankara es va sentir obligat a contrarestar diplomàticament el mal efecte que haguessin pogut causar les paraules del seu ministre. I no se li va acudir millor manera de fer-ho, que utilitzar l'informe anual sobre "Protecció de l'Ordre Constitucional", que publica el govern de Bonn.

L'ambaixador va explicar així, que segons el Ministeri de l'Interior germànic, hi ha 16 organitzacions kurdes actives, en aquests moments, a Alemanya, entre les quals "l'il·legal" PKK, que per més inri, segons deia ell, es dedica a intentar cobrar un impost revolucionari als principals homes de negocis alemanys (!) especialment pel sud del país. En el

seu afany per rehabilitar-se davant dels militars turcs, aquest home va arribar a donar dades tals com que les organitzacions kurdes a Alemanya havien augmentat, en l'últim any, el seu nombre de militants de 2950 a 3450 (!). I per aquest vergonyós procediment, aquest digne representant de l'estat alemany va deixar clar una vegada més que, quan hi ha conflictes entre particulars, entre membres de la ciutadania, molt poc o res no es pot esperar dels estats respectius que, en el fons del fons, sempre estan disposats a establir la seva corresponent complicitat, per fer prevaldre els interessos estatals -l'opressió- sobre els individus, per molta raó que tinguin aquests últims.

I encara a la premsa es va publicar alguna altra nota, que va venir a afegir pebre vermell a tot el tema. Resulta que el senyor Kozakcioglu's (21), Governador d'Excepció, li va semblar que el diari personal d'un dels turistes alemanys segrestats acabava amb les paraules "missió acomplerta" i per això va començar de dir que tot havia estat un muntatge i que, en definitiva, els turistes eren tan comunistes com els seus captors. De manera que ja tenim una altra vegada feina per a l'ambaixador alemany, que ha de sortir a desmentir públicament i a explicar que aquella traducció que havien fet de les paraules alemanyes era incorrecta.

I no sabem si això va deixar satisfets els militarots turcs o no, però el que sí és cert és que el tema és va donar per acabat aquí, ja que cada cop que se'n parlava s'embolicava més i des d'Alemanya ja hi havia qui recordava que l'actuació de l'exèrcit turc, al Kurdistan ex-irakià, també anava contra els principis generals de l'OTAN i de la Conferència de Seguretat i Cooperació a Europa (CSCE).

Finalment a l'hora de dinar varen arribar els del nostre grup, que s'havien perdut. No havia passat res: en Sait els havia convidat a casa seva, a veure la seva família, i com que tot havia estat tan agradable, doncs no es recordaven de tornar.

Mentrestant, en Mehmet ha anat i ha tornat d'Idil. Ja té les dades que necessitava. Ens explica que ha augmentat el perill (controls militars) a Cziro. Que es millor que marxem a Diyarbakir avui mateix, quan ell acabi el reportatge, a les 3 o les 4. L'advocat, ja el veurem a Diyarbakir. Mengem alguna cosa amb ell. Prenem te, ell escriu. Una dona entra, demana pa...

Quan ho discutim amb el grup, decidim tornar perquè, a part que no ens sentim massa segurs aquí, per a en Mehmet és millor viatjar amb nosaltres, turistes, que no pas sol, de cara als controls de carretera. Cal tenir en compte que aquest noi també ha passat set anys a la presó i que ara el tenen molt vigilat.

Pel carrer es veu, sobretot, gent molt gran i gent molt jove. Els d'edat mitjana deuen ésser al la guerrilla. En mehmet diu que fem cara de comprendre molt bé la problemàtica del poble kurd. Deu ésser perquè, salvant les distàncies, no és tan diferents que la del poble català, la d'ara i la que hem conegut anys endarrera. Li regalem el llibre sobre en Gaudí a l'estudiant que ens ha fet d'interpret en aquesta ciutat. Es diu Mazut i gràcies a ell els kurds ens han pogut explicar coses tan inversemblants com interessants. Per exemple la teoria oficial turca, sobre l'origen del poble kurd.

La neu, en truc, es diu "kar". I els kurds -que no serien altra cosa que els turcs que viuen a les muntanyes- quan caminen i trepitgen la neu, farien un soroll especial: "kar-kur", "kar-kur", "kurd..." Encara ara hi ha gent que entra i surt de la presó per haver-se atrevit a dur la contrària a aquesta "teoria" oficial.

Durant el viatge de tornada han augmentat els controls. Ara en trobem quatre. El pitjor és quan pugen amb les armes i tot, dins de l'autocar, i van revisant papers un per un. De totes maneres, cap problema, els passem tots i arribem a la ciutat. En Mehmet ens porta a un hotel diferent, el Güler, i ell se'n va cap a casa.

10-8-91. Diyarbakir. Cziro. Zakhû.

A primera hora ens trobem amb en Hassan i la Leila, a la redacció de l'Ulke. Ens ensenyen les fotografies dels bombardeigs de la setmana passada: home mort, dones mortes, ovelles mortes, pobles arrasats, una bomba gran sense

explotar...

En Hassan ens explica que ell va estar en un campament de la guerrilla, prop de Zakhû, i nosaltres li diem que hem conegut alguns dels guerrillers. Queda parat. Ell ha de tornar-hi, per a recollir dades abans de la data del 15-A. Quan ens convida a acompanyar-lo ho entenem molt bé. Una compnyia del grup ja ens ha explicat que l'altre dia, abans de creuar la frontera del Kurdistan Lliure cap a Turquia, l'Abdullah li passà uns papers amb les últimes informacions recollides, perquè els portés ella. Era més segur.

Així canviem ràpidament els plans. Valorem els riscos. No hi ha res que ens lligui a Diyarbakir, on tampoc estem tranquils, perquè tenim la policia continuament rondant l'hotel i a dins mateix. De manera que deixem tots els paquets a l'ülke i només amb els sacs de dormir ens tornem a posar a la carretera, en direcció a la frontera. Hem llogat un minibús, juntament amb un periodista austríac. Arribem a la frontera, on hi ha molts més camions que l'altra vegada. En Hassan ens explica que en Saddam acaba de pactar amb el govern turc: ell tolera que els avions trucs bombardegin territori iraqüà contra la guerrilla, i el govern turc li encia tots aquests camions plens de menjar.

Arribem a Zakhû a la una de la matinada, després d'un parell d'hores de gestions a la duana. Aquesta vegada ha estat més difícil i complicat. Ens encaminem cap a la mateixa casa dels amics de l'altre dia. De seguida arriba un peshmerga, conduint un cotxe gros i sense matrícula. S'asseu amb nosaltres a prendre el te i ens mostra la seva arma llarga: soviètica, de l'any 1979, que per fer la guàrdia on la fa, ja està bé, que tenen coses millors i més modernes, alemanyes, per a situacions més difícils.

Sortim amb els cotxes. La carretera es va fent estreta, fins que és un camí de carro i paret. En peshmerga ens avisa que ha de disparar enlaire, que no ens espantem. Dispara, toca el clàxon, l'alarma del vehicle... i ens diu que esperem un quart o vint minuts, que si responen anirem al campament ara, i si no, dormirem un parell d'hores -ara són les tres- i amb llum de dia, començarem a pujar la muntanya a peu.

11-8-91. En algun lloc de les muntanyes, a la frontera entre Turquia i l'Irak. Kurdistan lliure.

No responen i comencem a dormir. Els qui tenen sac, fora i els qui no, dintre dels cotxes. De totes maneres, el peshmera encara s'avança 150 o 200 metres més, amb el cotxe. I torna a disparar, però res. Torna, amb el cotxe i algun dels nens

dormint a dintre, engega la ràdio i dormim. També fa foc.

A les 5 ens anem despertant, anem cap al foc i de seguida comencem a caminar. Sembla que estem molt a prop de la frontera, 3 o 4 km, però a un parell d'hores caminant per aquestes muntanyes.

Al cap d'un quart de mainar, el peshmerga, que anava el primer, s'acomiada de nosaltres i torna endarrera, cap al cotxe. Nosaltres seguim, i al cap d'una estoneta curta, trobem dues guerrillers. Molt joves, no tenen més de 20 anys. Amb el seu kalashnikov i alguna només té 15 anys, segons ens expliquen després.

Ens repel comandant del camp mòbil, en Yuma. Vice-president del PKK. FA 16 anys que està a les muntanyes. Ara en té 36, però n'aparenta 50, encara que la seva agilitat delata la joventut. Ens diu que els propers 20 minuts pot estar amb nosaltres sense interrupció. I així, en presència d'en Hassan, que va traduint, del periodista austríac, i de diversos guerrillers i guerrilleres, comencem a fer-li preguntes, que ell va rumiant i reflexionant i contestant, abm aires de veritable estadista.

Que ells i elles estan allà lluitant, no només per a l'alliberament nacional del Kurdistan, sinó també per a la llibertat de tots els pobles del món, per a la dignitat de la persona humana. Que la guerra del Golf encara no ha acabat. Que quan acabi, acabarà al Kurdistan.

La seva exposició realment és molt completa. Tan aviat fa valoracions polítiques com ens facilita les dades geogràfiques i humanes que justifiquen el que diu.

Iran, 5,5 milions de kurds.

Irak, 6,6 milions.

Siria, 2 o 3. Notem que en Yuma no és tan crític en parlar d'aquest estat com dels altres.

Turquia, 18 milions.

Europa, 2 milions.

URSS, 2 milions.

Ens explica una mica el funcionament polític-militar de la guerrilla. Els comitès sectorials, el comitè coordinador, el dret de veu i vot que tothom té...

Als 20 minuts justos, s'excusa, s'aixeca, desapareix sota unes branques semiarreglades en forma de cabanya, agafa una motxilleta i desapareix muntanya amunt.

Estem tots asseguts a terra, sobre els "ponxos" impermeables que han estès a manera de mantes. Prenem te, fem més

fotos, algú s'atreveix a apropar-se a les armes, algú s'atreveix a tocar-les, apilades com estant al costat dels arbres. Sembla mentida les diferents sensacions que et poden despertar les armes. En mans de l'exèrcit turc, ens fan molta por. En canvi ara, aquí, recolzades en els arbres, les metralletes, els fusells d'assalt, els bazookes antiaeris... tenen un altre aspecte. Algú comenta que la diferència està en l'absoluta seguretat que tenim que, arribat el moment -i millor que no arribi- aquestes armes dispararien en la direcció adequada.

De tant en tant se senten sorolls d'avions que passen per sobre de nosaltres, molt alts. No els podem veure. Sí que veiem que, quan el soroll comença, en el precís moment en què nosaltres no podem evitar de mirar, alarmats, cap al cel, sempre hi havia un guerriller que acostava el seu walky-talky a l'orella i, quan l'apartava, la seva cara reflectia una tranquil·litat que ens encomanava de seguida i que, amb un cop d'ull clar i prefixat, li donava la novetat al comandant.

Continuem l'entrevista, que a mesura que avança es fa més distesa. I quan acabem el qüestionari que portàvem preparat, no per això s'acaben les preguntes: per què creu que el Che Guevara no va tenir èxit, amb la guerrilla? Sí que va tenir èxit a Cuba! On va fracassar fou a Bolívia, que en tot és diferent de Cuba. No es poden utilitzar els mateixos instruments a tot arreu, i de la mateixa manera...

També portem un qüestionari especialment dedicat a les guerrilleres. Potser la més jove, precisament, és la que contesta. Demuestra que està ben informada. Al costat d'un arbre es pot veure una pila de diaris, de les últimes

setmanes. A l'endemà, a Diyarbakir, entre nosaltres, ens sorgirien de totes maneres els dubtes: és casualitat que totes les guerrilleres, ahir, estiguessin a la cuina? Cert que ens varen explicar que es reparteixen les feines, però...

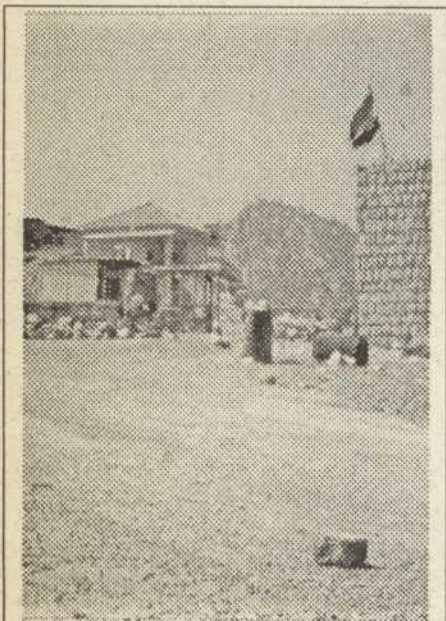
Tots hem interpretat que en Yuma, amb la seva experiència i els seus 16 anys de lluita armada, ha adquirit una autoritat que li ve donada per la seva força moral i que ja ens sembla bé que la tingui, davant dels altres membres del grup.

Quan la guerrillera acaba de parlar i ens diu que mira el seu futur amb optimisme, que és conscient que potser no tornarà a veure la seva família, que es va ajuntar amb la guerrilla per lluitar pel seu alliberament com a dona i com a poble... les últimes paraules - plenes d'esperança - que ens dirigeix: "Espero tornar a veure-us, algun dia" fan que algú de nosaltres deixi caure alguna llàgrima i que en nom de tots li manifesti la nostra admiració.

Algun dels guerrillers (Mustafà, 34 anys) ens explica que ha estat 12 anys a la presó, que fou durament torturat, sobretot l'any 1984, que amb el foc li varen cremar les dues cames; i ens les ensenya. És horrorós. En aquella mateixa època, a la presó on ell estava, varen morir 37 companys seus, que no varen arribar a suportar les tortures.

Després dinem tots junts: una sopa d'arròs, el pa - que es fan ells mateixos - el tomàquet, el formatge... I havent dinat, ens ensenyen les principals instal·lacions del camp mòbil, l'hospital especialment, una cabana amb un llit fet de fang, i un maletí el contingut del qual ens explica un metge molt jove, que acaba d'operar un dels guerrillers d'una dolència natural.

La cuina, amb aquella planxa de ferro

rodona, sobre la qual posen la farina o els cereals per fer el pa. La font on es renten i beuen... I tot controlat i vigilar, perquè ningú no els pugui sorprendre.

En un moment donat, en Hassan i l'amic que condueix la furgoneta, miren el rellotge, es miren i ens proposen de marxar. Agafem el mateix camí estret, sinuós. Ens acompanya el metge, vestit de civil completament i sense armes, un guerriller armat i un altre desarmat. Pel camí, que fem tots en fila, un darrera l'altre, el metge ens va passant fotografies que observem sense parar: la seva companya, el seu fill, altres de la seva família, els seus amics, altres grups de guerrillers amb els que ha conviscut, algun dirigent del partit, el propi secretari general del PKK...

Arribem on està la furgoneta, el metge i el guerriller armats queden. El desarmat ve amb nosaltres fins al poble i en un moment donat, salta del vehicle i es perd entre la gent del mercat. Així tomem a quedat sols, agafem la carretera de tornada i endavant.

La frontera, els camions, la policia truca altra vegada, Cüre, Silopi, Mardim - amb els tres radars a la punta de la muntanya que presideix la ciutat i que un dia d'aquests la guerrilla farà desaparèixer. A partir d'aquí, quan passem el control, un cotxe particular ple de policies ens segueix descaradament. En Hassan s'espanta una mica, trenca algun paper i demana a una de les noies que li'n guardi d'altres, juntament amb la cassette que conté l'entrevista amb en Yuma.

En arribar a Diyarbakir, sembla que ja no ens segueixen. Entrem per una carretera secundària i ens desviem per despistar encara més. En Hassan salta de la furgoneta i nosaltres baixem a l'hotel. Hem quedat amb ell que, al cap d'una hora, podem anar a la redacció de la revista, a buscar les nostres motxilles. Però, a l'hora convinguda, ni el Hassan ni ningú no apareix. Tots preocupats. El periodista austriac diu de trucar per telèfon a algun dels periodistes, que ell ha d'agafar l'avió demà a les nou.

Mentre busquem un lloc per sopar i per trucar, passem per davant de l'edifici on hi havia l'oficina d'una organització de Drets Humans. La van dinamitar els parapolicials la setmana passada. Des del carrer es veuen els efectes de les explosions.

12-8-91. Diyarbakir.

A primera hora, a l'Ülke, en Hassan ens explica que ahir a la nit tot va anar-li bé, que va arribar a casa sense novetat, però no va trobar ningú perquè ens vingués a donar les motxilles. Que

lamentava no haver-nos pogut avisar, però que va preferir quedar-se tancat a casa seva i no tocar el telèfon.

Continua explicant-nos més coses. A Diyarbakir hi ha un milió d'habitants i entre ells, es pot parlar ben bé de 100.000 guerrillers, persones que d'una manera o d'una altra col·laboren amb la resistència i la lluita armada. Ens ho diu orgullós, convençut que tard o d'hora vencerem. Un amic seu, Mustafà, torturat per la policia turca durant 60 dies seguits, al final els va negar, fins i tot, el seu propi nom. I ara està en llibertat i és a les muntanyes.

La policia, últimament, no fa presoners perquè saben que dins de la presó, allà mateix, a Diyarbakir, funciona una veritable escola de comunisme, del Partit. L'any 82 en aquesta presó hi varen haver grans protestes, per reivindicacions d'estudi, d'unificació en grans grups de presos. Quatre es varen cremar expressament i varen morir. Hi ha haver un gran escàndol. El director de la presó fou destituït i enviat a Istanbul. Allà, va morir d'un atemptat.

Més tard prenem un te davant de l'hotel i tenim una mica d'incident amb els mocadors de peshmerga, quan els nens volien posar-se'ls per barret, a l'estil de les muntanyes, i alguns dels grans discutim si és convenient o no, perquè sembla que hi ha policies que ens vigilen i cridem massa l'atenció.

A més hi ha una mica de psicosis altra vegada: avui mateix, el "Cürriyet" publica una fotografia del grup del Yuma i informa que s'estan en un campament mòbil, al nord de l'Irak. A més els policies estan aquí baix, a la porta de l'escala de la redacció de l'Ülke, esperant que surti el Hassan per detenir-lo, segons ens explica ell. Per torturar-lo i treure-li informació. Però diu que no podran, que els seus amics l'ajudaran. Del que es tracta és que no puguin detenir-lo, però si el detenen, cal que hi hagi testimonis, sinó, és segur que el farien desaparèixer, diu ell.

Quan sortim, està ple de policies de paisà, mirant provocativament cap a les finestres de l'oficina de la revista. A nosaltres no ens diuen res. Fa por. En Hassan, en tancar la porta, ens diu que no patim per ell, que gràcies per oferir-li el nostre hotel per dormir aquesta nit, però que no cal, que aquí té mil amics per anar a dormir a casa seva. I a més, que els policies no s'atreviran a pujar a buscar-lo a la redacció, perquè saben que poden morir.

Francesc Arnau

Continuarà (?)

LLUÍS FENOLLOSA

FUNDADOR DEL PRIMER GRUP D'OBJECTORS DE CONSCIÈNCIA.

De Catalunya?

El plantejament no tenia definició geogràfica, perquè naixia en uns camps que es feien sobre no-violència. Hi havia gent del País Basc, de València, de Madrid, de Barcelona... Un dels punts de plasmació pràctica de la idea de la no-violència era l'objecció de consciència, que a França tenia molt pes i que aquí pràcticament es desconeixia. Va ser el tema que possiblement va interessar més a la gent. Hi havia un parell de bascos que estudiaven a València, dos germans, que tenien bastant la idea de fer objecció de consciència, en un moment en què només n'hi havia de testimonis de Jehovà, que no eren reconeguts com a objectors, i un adventista del setè dia que portava 8 o 10 anys empresonat.

En aquell moment s'aplicava sistemàticament la repetició de condemna: un cop acabada la pena els tornaven a cridar altra vegada al servei militar i els tornaven a condemnar.

Aquell grup va preparar, copiant estatuts estrangers, un pre-estatut d'objecció i va presentar-lo a una institució de les corts franquistes que es deia Procuradores Itinerantes, pel Tercio Familiar. N'hi havia un grupet que semblava una mica dissident -hi havia l'Eduard Tarragona, que era procurador- i a través d'aquí el vam presentar. Però funcionava per comissions, i la comissió de temes de defensa era la ultradreta més missionera i muntanyera. En principi no en volien ni sentir a parlar. Després, amb l'ajuda d'Al i d'altres organitzacions més o menys humanitàries que existien, es van anar sentint pressionats, sobretot perquè ells notaven la contradicció de la condemna repetitiva, que era una aberració legal. Fins i tot el mateix Blas Piñar era de les poques persones que això ho tenien clar: s'havia de trencar aquesta cadena. Independentment que la condemna fos de 7, 10 o 20 anys, però la repetició de condemna veia que era aberrant.

Evidentment no ens van fer cas, i en Tarragona no sabem què en va arribar a fer d'aquell projecte d'estatut. Aquesta via va quedar morta i aleshores es van

constituir grups de no-violència activa i es van començar a tenir relacions internacionals amb grups d'objecció de consciència. En aquell moment hi havia una coordinadora d'objectors a Europa. Van sortir un grup a València, un a Madrid i un al País Basc. Aleshores en Pepe Beúnza va decidir fer-se objector. Es va fer una coordinació internacional i va anar naixent la idea de fer una acció que potenciés aquest tema. Es va decidir fer una marxa de Ginebra a Barcelona. Acabava de passar tot el maig francès i el judici de Burgos i internacionalment hi havia atenció sobre l'estat espanyol. Semblava un bon moment.

Es pot dir que Pepe Beúnza va començar l'objecció de consciència a l'estat espanyol?

Sí. Evidentment necessitàvem un objector catòlic. Era la manera de trencar

la idea que es tractava d'una cosa molt particular d'unes concepcions religioses. Perquè els mateixos testimonis de Jehovà no es consideraven objectors. Es consideraven ministres de Déu. No parlaven ni de no-violència ni de pacifisme.

Insubmissió?

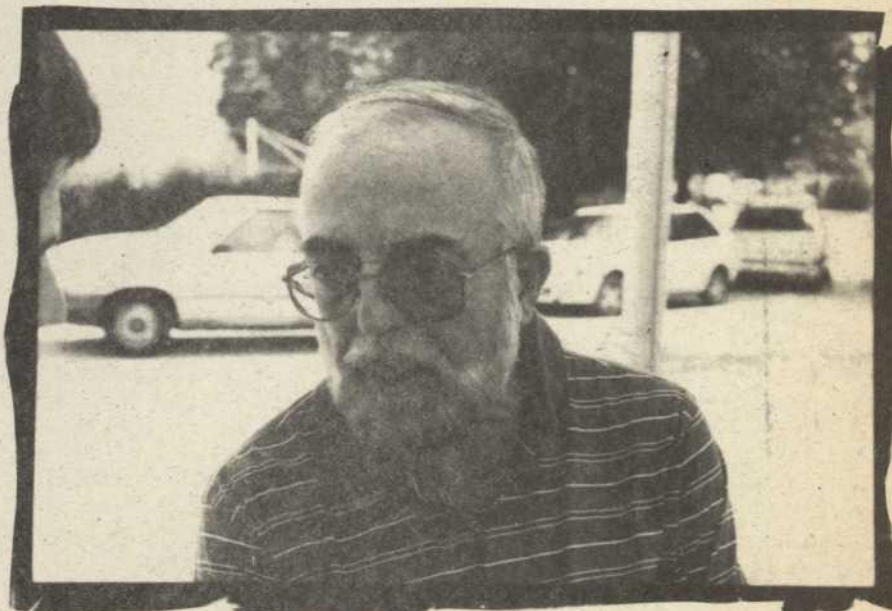
Evidentment nosaltres anàvem amb idees més moderades, tot i que jo vaig estar una temporada en contacte amb els grups de França i vaig començar a entreveure com aniria l'objecció. Començava a apuntar allà l'objecció política, cosa que aquí era inesperat, perquè encara estàvem pensant en trobar objectors com a mínim catòlics. Els grups anarquistes no-violents, que en aquell moment a França tenien molta força, sorgits del maig francès, i també fins i tot des de plantejaments marxistes, començaven a fer aquestes propostes. De la insubmissió se'n parlava una mica. Hi havia una crítica bastant forta del servei substitutori, sobre la seva aplicació, etc. però no estava materialitzada. Per tant jo tenia aquesta pre-visió afavorida per la relació amb França. No m'esperava que arribéssim a aquest punt d'ara. Em sento una mica perdut, perquè no he seguit de prop totes les evolucions de cada fase, però em sembla interessant, evidentment, i necessària. En nosaltres, en el fons, hi havia també una idea antimilitarista que es concretava en això d'aquí, però això d'ara depassa la visió que teníem en aquell moment.

I com la valores?

No estic al corrent de les diferents tendències que hi ha. Si realment arrenca d'una convicció personal una mica seriosa de l'individu totes em són vàlides.

¿Com ho veus ara, després dels anys, com ha anat evolucionant el tema de l'objecció i l'estratègia actual de la

(Transcripció d'una xerrada del MOCADOR amb Lluís Fenollosa.)

RAFAEL GRASSA

EL MOVIMENT PER LA PAU

Rafael Grassa fa més de quinze anys que està al moviment per la pau. Hi va començar interessant-se per les armes nuclears. Ha passat, pel Comitè Antinuclear de Catalunya, pel Casal de la Pau de Barcelona i va participar en la creació de la Coordinadora pel Desarmament i la Desnuclearització Totals (CDDT) de Barcelona des d'on va començar a portar gran part de la lluita contra l'OTAN.

D'aleshores ençà la seva tasca de recerca l'ha portat a la Facultat de Ciències Polítiques de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), d'on n'és professor, i a diferents centres d'investigació sobre la pau (el CIP de Madrid i el Centre d'Estudis sobre la Pau i el Desarmament de la UAB, entre d'altres). Com a expert europeu en educació per la pau i els drets humans ha assessorat l'ONU en diversos projectes a Amèrica Central.

No és estrany, doncs, que amb aquest currículum sigui un dels referents del moviment per la pau.

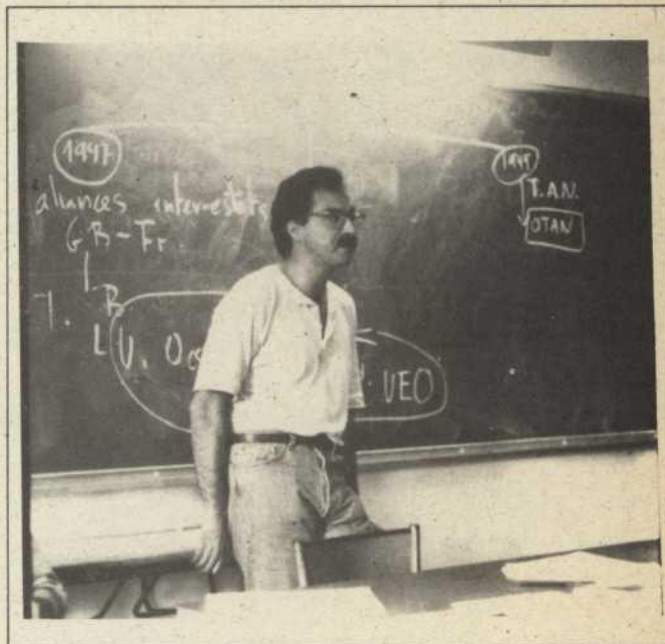
Vam parlar amb ell l'estiu passat a la Universitat Catalana d'Estiu, on va participar en el curs Cap a un futur sense exèrcits. D'unes quantes hores de conversa n'hem extret, principalment, els punts referents al futur del moviment per la pau.

Abans que li poguem fer cap pregunta ja ens comença a explicar com va anar tot allò de la campanya contra la pertinença a l'OTAN, de la que en va ser un dels portaveus. Una època que va marcar profundament el moviment per la pau a l'Estat espanyol. Ell ja havia vist que les coses no serien tan fàcils com haguéssim volgut.

MOCADOR: Era previsible que el PSOE es retirés i passés de dir "de entrada no" a dir "sí"?

R. GRASSA: Hi havia símptomes. El moviment anti-otan s'anava creant amb persones i grups que tenien molt poca tradició de lligam amb el moviment per la pau, amb el pacifisme i també, naturalment, amb grups lligats a l'objecció, moviments pacifistes d'origen cristià, grups no-violents, etc. El moviment tenia oportunitats de créixer ràpidament en el 80 i 81, però, què passava? que el protagonisme de les mobilitzacions no pertanyia al moviment, sinó bàsicament eren mobilitzacions que s'havien de

pactar amb els partits polítics i principalment amb el principal partit de l'oposició, el PSOE. Aleshores, tant en l'ocasió de la manifestació massiva a la ciutat universitària de Madrid, on es van reunir mig milió de persones l'any 81, com amb la manifestació d'un centenar de milers de persones al Parc de l'Escorxador de Barcelona, es podia preveure que el nostre protagonisme anava quedant en un segon pla, i que els elements o persones que intervenien eren representants dels partits polítics, i que el mateix PSOE estava disposat a convertir, a mesura que s'acostaven les eleccions, el seu famós de **entrada no** amb una situació menys clara. Naturalment això és el que va fer que tan aviat allò es va difuminar, es va perdre, i l'any 1982 es va entrar definitivament a l'OTAN. Va ser el primer dels refluxos forts del moviment, amb la diferència, és clar, d'haver passat a haver fet per primera vegada manifestacions de milers de persones a desenes de milers de persones, a passar que, de sobte, ens quedàvem totalment sols.

Quan l'any 1983 vam començar a tornar a posar la idea de resurgir vam fer el primer acte massiu, un acte massiu que van ser uns centenars de persones a les Rambles, a Canaletes, escenificant un atac nuclear. Passàvem d'haver estat molt amunt i de sobte caure en picat. Però vam tenir la sort de que a partir d'aleshores van coincidir les propostes de col·lectius de Saragossa i del comitè anti-OTAN de Madrid. Vam veure que valia la pena la batalla en els propers anys, per demanar que el referèndum es convoqués i recordar-li al PSOE les seves promeses, abans de guanyar les eleccions.

MOC.: Per què es va perdre el referèndum?

R.G.: El que va fallar va ser la capacitat d'arribar a altra gent a la que havíem arribat al llarg d'anys... i naturalment a aquesta gent només hi podíem haver arribat a través dels mitjans de comunicació.

Això ens va fer constatar de la importància que tenia la capacitat de subvertir els mitjans de comunicació; això ho vam saber fer i ho vam poder fer, per exemple, amb les valles publicitàries, perquè era relativament senzill penjar cartells, etc i convertir el missatge del PSOE en un missatge favorable a nosaltres. Però, és clar, no podíem fer-ho amb els mitjans de comunicació. Els mitjans de comunicació venien als nostres actes, podíem escriure

a les seves tribunes, però naturalment no podíem, en absolut, sortir a la televisió. I aquí és on es va jugar realment l'element clau (...)

En aquest sentit molta gent, després d'això, va ser conscient de la importància d'anar creant mitjans de comunicació alternatius en la mesura que tampoc es pot arribar al conjunt de la població, però que sense ràdios, diaris, revistes molt més sensibles amb aquests temes seria difícil en qualsevol altra situació futura arribar a explicar de forma no manipulada el nostre missatge. Jo penso que aquest va ser realment un factor decisiu, perquè és el que va permetre jugar la idea del plebiscit i que, diguem-ne, o jo o el caos, i en aquest cas el caos era Fraga o Alianza Popular.

MOC.: Vist el cop que va representar el referèndum de l'OTAN i la nova situació internacional arran de la caiguda del mur de Berlín i la fi de la guerra freda, com queda el moviment per la pau?

R. G.: Bé, havíem dit una cosa abans, jo diria que en un sentit cru, cru, cru es podria dir que el moviment, diferenciant les paraules, de moviment per la pau a l'Estat Espanyol gairebé no en queda, entenent com a moviment per la pau com a la paraula més àmplia que agrupa tot tipus de persones que poden estar en contra d'una guerra particular, d'un tipus d'arma especial, etc. El que queda són, diguem-ne, parts del moviment per la pau amb compromisos ja molt més específics. Naturalment el que queda

són objectors, insubmisos, objectors fiscals, grups anti-Otan, ... però molt específics, i sobretot estem en una situació en que no hi ha una gran implantació local, com hi havia abans, capilar, una xarxa horitzontal, perquè la majoria dels grups han desaparegut. No hi ha tampoc una organització d'àmbit estatal o de filiació més clàssica que no demani a la gent militar cada dia sinó que li demani sentir-se responsable d'uns temes, anar a algunes accions i pagar certa quota, etc.

En aquest sentit, la situació actual del moviment per la pau a l'Estat Espanyol és francament dolenta.

MOC.: I en general?

R. G.: A nivell d'Europa i a nivell general la veritat és que penso que s'obre una etapa de vaques magres pels propers 20 o 25 anys, essent optimista.

MOC.: Per què?

R. G.: Perquè? justament el que més havia motivat, el perill de guerra nuclear, és a dir, la part més sentimental de les persones, el pensar que passarà amb els nostres fills si hi ha una guerra, etc. deixa de tenir sentit, perquè aquesta guerra no és previsible, afortunadament, per altra banda, i gràcies al treball del moviment per la pau en bona part. Però això implica que a poc a poc el que havien estat els grans temes de discussió anirant desapareixent. Quan els estats van reduint ells mateixos les despeses

militars, quan s'estan plantejant reduir el nivell dels efectius de les Forces Armades, quan a molts països a poc a poc s'aniran tornant a plantejar la substitució de la conscripció dins de la reducció dels exèrcits per exèrcits professionals petits, millor entrenats i amb armes fins i tot defensives, o bàsicament defensives com havíem dit, això no és d'ara a demà, però si que és a l'horitzó dels propers 15, 20, 30 anys si les coses continuen en la línia actual, cosa que és el més probable a Europa, no a altres zones del planeta, però si a Europa on no és pensable una guerra per raons ideològiques entre Est i Oest. Si guerres més localitzades per raons de fronteres, etc. a la part centro-europea i la part balcànica com sabem.

Aleshores això vol dir que fins i tot allò que quedava del moviment per la pau té el temps comptat, i comptat vol dir, doncs, potser dècades, però comptat. El tema de la insubmissió, el tema de la conscripció etc. a molts països no serà important.

No cal esperar movilitzacions massives del Moviment per la Pau pels propers 15, 20 o 25 anys tal com estan les coses ara i si es manté la situació

MOC.: Què pot passar?

R. G.: Doncs que a molts països per exemple el moviment d'objectors vagi fent l'evolució que havia tingut a la mateixa França, o poc poc vagi esdevenint no tan un moviment de base social, alternatiu, etc., sinó un sindicat. Que no és en absolut menyspreable. Està bé que hi hagi sindicats de soldats, sindicats d'objectors, etc., però això compleix una feina, una funció, diferent a la que compleix el moviment per la pau. Naturalment quedaràn grups no-violents, etc, però és clar, també és molt difícil fer molta propaganda de la no-violència com a forma de canvi quan, per exemple, fins i tot en alguns països de l'Europa de l'Est el canvi s'ha produït de forma no-violenta, sense grups no-violents que ho portessin, perquè simplement ha funcionat d'una forma espontània.

MOC.: I l'Objecció fiscal?

R. G.: Si es van reduint els pressupostos de defensa, malgrat que trigarà molt temps a que es redueixin de forma dràstica, si és que alguna vegada ho fan,

doncs també sembla que la motivació potser menys curta. Això és especialment important perquè essent l'OF molt important no deixa de ser una cosa molt minoritària a tots els països on s'ha practicat. Amb xifres d'uns milers d'objectors ni tan sols empenyes prou a hisenda com perquè es puguin proposar realment acabar amb aquests objectors. L'objectiu és, sempre s'havia dit, que hi hagi desenes de milers d'objectors a l'Estat Espanyol i que això realment obligui a hisenda a anar per la via jurídica fins el final i el millor que ens podria passar és, com sabem, que acabi havent d'intervenir el Tribunal Suprem i el Tribunal Constitucional i fent jurisprudència sobre el tema, però és clar, perquè això sigui viable cal que s'incrementi molt i que la quantitat de diners que deixi d'ingresar hisenda sigui altíssima. Mentre no sigui així es pot anar trampejant, només aplicant el codi penal a uns objectors, i a vegades simplement per decisions relativament arbitràries dels jutges, que tampoc se sap perquè trien uns Objectors Fiscals i no altres.

Aleshores, en aquest sentit, penso que l'esdevenidor de la motivació de l'entorn del moviment per la pau no és especialment bo perquè molts dels nostres temes simplement hauran estat ja captats. Ara bé, això, que en línies generals ens ho pinta negre, té o permet una situació que pot ser beneficiosa.

MOC.: Quines ventatges li podem treure en aquesta situació?

R.G.: Doncs que això que pot permetre'ns acabar amb el "tecnicisme", amb la feina quotidiana del dia a dia, de la resposta immediata al que ha passat que no et deixa mai aturar-te, reflexionar, pensar, elaborar estratègies, idees, etc. Resoldre discussions pendents de fa anys, a vegades de fa dècades, entre sectors del Moviment que no s'aborden mai amb calma i amb tranquil·litat i que molt sovint són fins i tot falses discussions: Purament i simplement utilitzem les mateixes paraules amb significats diferents, mil i una discussions a fer sobre no-violència, etc. etc. que no s'han fet mai que simplement a vegades són mals entesos perquè utilitzem les paraules

Cal aprofitar que el context ens serà desfavorable, per fer una feina de discussió més aprofundida i de crear més teixit social, més xarxes i estendre'ns realment a la població i poguer fer, fins i tot, la feina de conèixer la gent, és a dir, de fer la feina calmada: l'educació per a la pau, pels drets humans, pel desarmament, a través del marc escolar, etc. La feina d'anar canviant les idees de la gent a mig i llarg termini. Aquesta és una de les ventatges que ens pot portar la situació actual si som capaços de no tancar-nos cadascú a casa nostra, cadascú a la seva petita barraqueta dins del moviment

de formes diferents. Aleshores aquí hi ha una tasca d'elaborar alternatives per qüestions de defensa i, sobretot, pel camí, que per mi seria més important, que és pensar amb les estratègies de transició.

Diguem-ne que, no sembla que, la societat que molts voldríem, absolutament o radicalment diferent a l'actual, sigui per demà, ni per demà passat, i jo diria que probablement ni tan sols la veuran els nostres descendents directes, de cap de les maneres, si es que en tenim. Però el problema està en que, encara que ens podríem posar d'acord en com voldríem el món ideal utòpic, tampoc hem tingut mai prou temps per discutir del més difícil: com passarem, per quina estratègia, del que tenim ara i no ens agrada i per quines fases i etapes de transició. Aquesta és una feina que els moviments per la pau, el moviment per la pau, d'acord amb altres moviments socials o forces en general

emancipatòries, partits polítics, etc. que estan disposats a canviar la societat han de discutir. I diguem-ne que aquests anys de relativa tranquil·litat ens ho permeten recollir. És a dir, hi ha una feina de denúncia, de solidaritat que el moviment per la pau haurà de continuar ara i sempre mentre existeixi, en temes de judicis, en temes d'indústria d'armaments, en temes de denúncia de certs sistemes

d'armes, de certes guerres, etc. Però que això, amb el rodatge que hi ha, etc. es pot fer sense que tota l'activitat del moviment per la pau quedi subsumida per això. Pertant, una de les possibilitats seria aquesta, aprofitar que el context ens serà desfavorable, que no cal esperar moviments massius pels propers 15, 20 o 25 anys tal com estan les coses ara i si es manté la situació així, per fer una feina de discussió més aprofundida i de crear més teixit social, més xarxes i estendre'ns realment a la població i de poguer fer, fins i tot, la feina de conèixer la gent, és a dir, de fer la feina calmada: l'Educació per a la pau, pels drets humans, pel desarmament, a través del marc escolar, etc. La feina d'anar canviant les idees de la gent a mig i llarg termini. Aquesta és una de les ventatges que ens pot portar la situació actual si som capaços de no tancar-nos cadascú a casa nostra, cadascú a la seva petita barraqueta dins del moviment.

...I la discussió serà molt forta en aquest sentit, però vaja! jo veig possibilitats, sobretot perquè hauré de tornar a recordar que el moviment, sobretot a Europa tenint present que el procés d'integració és imparabla, és un fet real, el futur del moviment per la pau, si el té, el té més enllà de les fronteres. I per tant cal redreçar també tasques de feines de coordinació. Fins i tot caldrà plantejar-se organitzacions d'àmbit supraestatal etc. a nivell de moviment, no ja coordinadores, que existeixen, o perquè no si caldrà crear algun tipus d'organització amb mecanismes de filiació de control, etc. que funcioni a tots els països de la Comunitat Europea sense que això vulgui dir abandonar els grups locals, sinó un altre tipus d'acció perquè realment hauré de treballar cada cop més a instàncies que no estan als nostres països, als nostres estats, més enllà de nosaltres. Això és la potencialitat que té la situació actual.

**Miquel Colomer
Pere Comelles**

Mai hem tingut prou temps per discutir el més difícil: com passarem, per quina estratègia i quines fases i etapes de transició, del que tenim ara i no ens agrada al futur que volem.

Aquesta és una feina que el Moviment per la Pau, d'acord amb altres moviments socials o forces en general emancipatòries, partits polítics, etc., que estan disposats a canviar la societat, han de discutir

LA IMMINENT ABOLICIÓ DE LA MILI (i II)

En aquest article Rafael Ajangiz, membre del Moviment d'Objecció del País Basc (KEM), exposa i raona que, en un plaç breu de temps, el govern espanyol decidirà suprimir el servei militar obligatori, seguint l'exemple de Bèlgica i d'altres països europeus que pendran la mateixa decisió.

Morris Janowitz, inventor de la sociologia militar i l'expert mundial més anomenat en aquesta qüestió, explica l'abolició del SM com una confluència de tres factors: l'avenç tecnològic i l'evolució de l'"art de la Guerra" (factor militar), l'evolució de la pròpia societat i de la ideologia dominant (factor social) i l'acció dels moviments socials (el nostre espai). El factor militar està suficientment descrit: tots i totes sabem que en unes forces ben ensinistrades, versàtils, altament tecnificades, d'acció immediata i d'alt poder dissuasori (o destructiu, que és la mateixa cosa) no hi tenen res a fer els soldadets de lleva.

Si aquest és un platet de la balança, a l'agulla ens trobem amb una societat meridianament pacifista, clarament desinteressada pel que és militar, i que rebutja majoritàriament el SM. Això no és ni bo ni dolent. A Bèlgica, per exemple, la sàvia decisió governamental ho ha convertit en un triomf del militarisme i del electoralisme. Aquí de moment es decanta cap a la nostra banda gràcies a l'acció del moviment pacifista -OTAN, insubmissió- i això és el que obliga el govern a actuar amb desmesurada prudència.

El tercer factor és, per tant, terminant. És en les mans dels moviments socials l'organització de l'acció col·lectiva que funcioni com a detonant d'aquesta mateixa acció col·lectiva en favor dels interessos generals de la població. Aquesta és la funció de l'objecció de consciència responsable, la insubmissió, en constituir-se com una desobediència civil que, a més d'acostar-nos a l'abolició del SM, eleva el pols pacifista d'aquesta societat (són molts els indicadors en aquest sentit: augment del nombre d'objectors i insubmisos, plantejaments institucionals i evolució en les postures dels partits, iniciatives socials de tota mena, enquestes, sondejos, etc.).

Aquests dos últims factors, medi i moviment, estan estretament relacionats: no és possible portar a bon port una desobediència civil sense un substracte social que la refrendi, però tampoc no resulta creïble pensar en l'abolició del SM sense una acció mobilitzadora eficaç que canalitzi i enforteixi la demanda social. L'acció del moviment pacifista

recrea el consens social majoritari pro-abolició i el dinamitza, facilitant expressions socials actives en aquest sentit. Només en un moment posterior, generalment en l'espai crític de les eleccions, recullen els partits polítics aquesta tensió social, la mediatitzen i l'encarilen cap al tràmit parlamentari o burocràtic-governamental, i donen forma a la decisió política de l'abolició.

Els/les pacifistes, per tant, hem de seguir portant la iniciativa i no cedir-la a polítics i/o militars. Aprenem dels/les belgues que, encantats com estaven en la promoció de la prestació substitutòria, es troben ara sumits en la desorientació més absoluta, i es debaten entre simplement deixar d'existir o proposar la instauració d'un servei civil voluntari que garanteixi la seva pròpia capacitat operativa -el seu personalera, fins ara, la majoria dels cops prestacionista. El seu concepte d'objecció de consciència els

desestructuració militar. Un exemple és el reiterat fracàs del voluntariat especial. Encara que el govern decidís incrementar sensiblement el sou d'aquests aprenents, persistirien les dificultats de reclutament, abocat a més a més sobre els sectors socials més deprimits. És el *poverty draft* (reclutament d'empobrits) que fa ballar la padrina als militars professionals: indesitjable, font inesgotable de conflictes i que a més no garanteix aquella formació superior tècnica tan necessària. Al final es veuria obligat a contractar civils, cosa que, unida a les imprescindibles inversions en equipament (les d'aquest any han estat ajornades recentment com a conseqüència del pla d'ajust econòmic) i al sou dels propis reclutes, dispararia la despesa militar molt per sobre del sostre assumible per la societat. I sense despesa no hi ha *professionalització* possible.

El comú denominador de tot plegat, la vida mateixa del moviment pacifista, és la deslegitimació social de les FAS. Ningú no vol ser partícip d'una institució de secular tradició endogàmica, associada a funestos temps passats, separada de la societat. Aquest divorci FAS -societat, força antic, és cada cop més evident gràcies a nosaltres, que hi trobem l'estructura més

El divorci entre les Forces Armades i la societat hauria de resoldre's democràticament entenent la qüestió des de la societat i, conseqüentment, abolint les FAS.

ha encaminat a un aparent carreró sense sortida.

En aquest país, en canvi, que el govern es vegi obligat a acabar amb el SM pot considerar-se com un èxit fonamental -potser el primer- del moviment pacifista. Primer perquè contribueix a alliberar a cents de milers de joves i a les seves famílies d'aquesta anacrònica esclavitud. I segon perquè aquesta decisió obliga a una profunda reestructuració de les FAS en una conjuntura gens favorable, a contrapeu. Si actuem saviament, podrem propiciar el seu fracàs, simple preludi de la seva futura abolició.

M'explico. Abolir el SM implica *reconvertir* tot el personal militar; és a dir, jubilar-ne molts per fer lloc a nous soldats professionals que aconsegueixin millor les funcions tècniques actuals. Objectiu molt difícil, sinó impossible, que produirà tensions, disfuncions i una forta

favorable d'oportunitat política per arrancar decisions del bloc institucional. En paraules de García Vargas, *el debate sobre el SM expresa un problema más profundo, que es el alejamiento de la sociedad española respecto a las FFAA. La sociedad no quería la presencia de las fuerzas norteamericanas en nuestro suelo, pero tampoco quiere que haya gasto militar mínimamente comparable con otros países europeos.* Aquest divorci, en definitiva, hauria de resoldre's democràticament entenent la qüestió des de la societat i, conseqüentment, abolint les FAS.

No podem esperar que el govern ho entengui així, com tampoc ha volgut entendre la demanda social de l'abolició del SM: S'emmaranarà més aviat en *casar* les dues parts, sense entendre que és un matrimoni abocat al fracàs. Un altre cop necessitarà una acció col·lectiva patrocinada per diverses mobilitzacions

efectives. L'agent ha de ser un renovat Moviment Pacifista, madur i independent, que ha d'encarar un doble objectiu: 1) ser capaç d'organitzar aquestes mobilitzacions efectives -despesa militar, (in)justícia militar, col·laboració social i institucional amb les FAS i, perquè no, la seva mateixa desaparició en el marc d'Euskal Herria- per actuar políticament sobre aquest divorci FAS -societat, com ho ha anat fent fins ara la insubmissió, però implicant aquesta vegada tota mena de persones, sense distinció d'edat o de sexe, i 2) traduir aquestes mobilitzacions en un autèntic procés d'aprenentatge col·lectiu, el resultat del qual sigui l'enfortiment de la participació, la solidaritat, el compromís i el protagonisme de les xarxes de la societat civil en un clar exercici de democràcia participativa, garantia última de que les decisions arrencades a l'executiu esdevinguin irrevocables. Només així aconseguirà que el previsible fracàs de la professionalització per raons gairebé exclusivament tècniques porti a l'abolició futura de les FAS en un context d'incompresa inutilitat.

Rafael Ajangiz
KEM País Basc

Traducció: P.C.

Aprenguem dels grups pacifistes belgues que, encantats com estaven en la promoció de la prestació substitutòria, es troben ara sumits en la desorientació més absoluta, i es debaten entre simplement deixar d'existir o proposar la instauració d'un servei civil voluntari que garanteixi la seva pròpia capacitat operativa -el seu personal era, fins ara, la majoria dels cops prestacionista.

BREUS

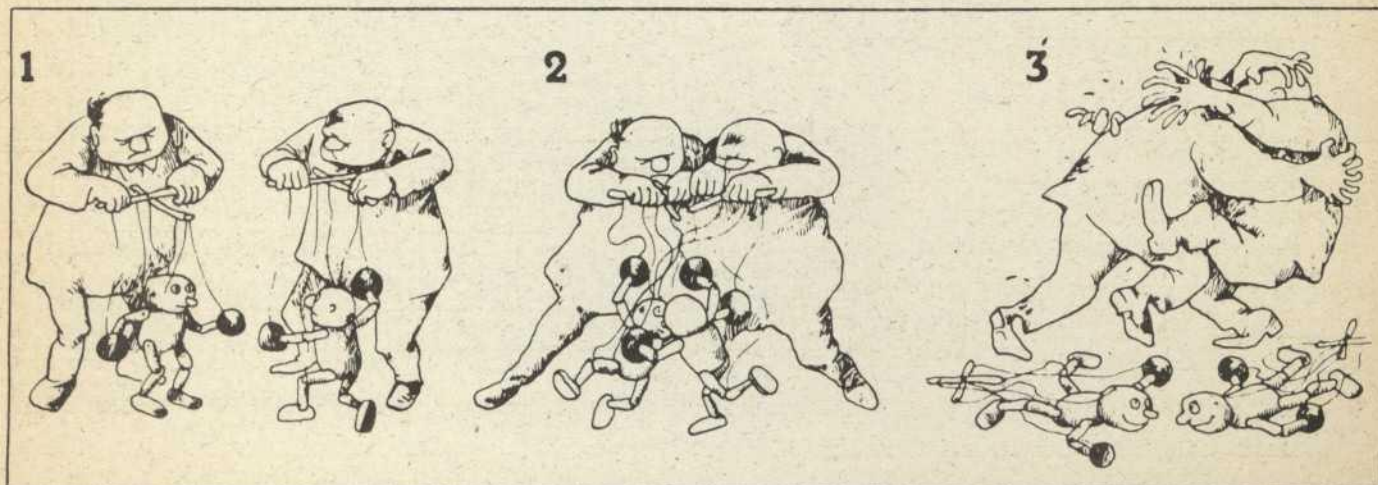
L'Assemblea Antimilitarista del Bages va dur a terme la primera presentació d'insubmisos davant d'un jutjat civil a la comarca del Bages el dia 19 de novembre. Un grup de suport, amb dos grallers, va acompanyar fins als jutjats de Manresa els sis insubmisos que presentaven la seva declaració d'insubmissió al jutjat de guàrdia: cinc a la mili i un a la PSS. A més, van presentar un manifest de suport signat per tots els insubmisos de la comarca.

El Col·lectiu de Mares i Pares Anti Servei Militar Obligatori va fer arribar al president del govern espanyol una carta en la qual es denunciava la violació de la llei del servei militar que suposa el fet que s'hagin enviat soldats de lleva a Bòsnia i a la zona. La presidència respon que tot el contingent no professional és voluntari. I el Col·lectiu es pregunta: ¿També els mariners de la fragata Andalusia, que patrulla per l'Adriàtic? La presidència, a més, al·ludeix a l'exemple d'altres països, com sempre, que també hi han enviat soldats (posats a copiar dels altres nens de la classe, ¿quan es decidiran a seguir l'exemple de Costa Rica?). I finalment diu que aquesta missió de pau és tan de pau que ja la podrien haver fet els objectors de consciència: és que, pobres, no tenen mitjans per rebre informació de les iniciatives que antimilitaristes d'arreu estan duent a terme a la zona. I això que compren el Mocador!

El 27 de novembre de 1992 François Ferrand, objector de consciència reconegut legalment i que abandonà el "service national civil", la PSS francesa, en complir-ne un any, fou cridat a judici davant del tribunal de Versailles, acusat de deserció en temps de pau. En François reivindica una durada igual pel "service national civil" que pel servei militar. El judici no es realitzà perquè, degut al suport mostrat per nombroses persones i grups a través de cartes i amb la seva presència, el jutge es declarà incompetent alegant que en François resideix actualment a Prada (Conflent) i que per tant ha de ser jutjat en la seva jurisdicció. Malgrat la protesta del defensor, que demostrà que el tribunal ja coneixia la seva nova adreça en citar-lo i que denuncià que la qüestió que es tractava era estrictament política i calia resoldre-la no pas en un tribunal sinó al parlament, la vista no se celebrà. Per tant, doncs, en François tornarà a ser citat a judici en la seva actual jurisdicció. Per a informació i suport:

Comité de Soutien à F. Ferrand.
c/o Bernard Gauvain.
12330 Salles-la -Source.

AIREX. El propassat mes de gener van ser absolts els pacifistes detinguts arran de la manifestació a la base aèria de Reus contra la celebració de la fira d'armament AIREX.

ENTREVISTES

JOSEP BENET, RICARD TORRENTS, VICENT PARTAL,
CARLES CAMPUZANO, JORDI CARBONELL, JOSEP-LLUÍS
CAROD-ROVIRA, PILAR RAHOLA. JORDI VERA

Aquesta és la segona part de les entrevistes realitzades per la redacció del MOCADOR durant la darrera edició de la Universitat Catalana d'Estiu. Aprofitant que Prada de Conflent és un punt de trobada d'una part de la intel·lectualitat del país vam entrevistar alguns polítics, periodistes, historiadors, professors, etc. per tal de copçar les seves opinions. Les entrevistes que transcrivim aquí es basen en un qüestionari prèviament confeccionat (com a màxim amb algun aclariment puntual d'entremig). La tria de les persones entrevistades fou una mica aleatòria i seria ociós buscar-li un significat precís. Podien haver estat d'altres. Cal tenir en compte que les respostes foren orals i que hem volgut respectar al màxim la seva literalitat. Unicament hem suprimit alguns recursos expressius molt reiteratius en la llengua parlada, i també en algun cas hem modificat alguna frase molt enrevessada o redundant. Tot i això hi trobareu algunes construccions molt llargues i ramificades que, si fan la lectura una mica més feixuga, també ajuden a

conservar una mica més la intensitat de la conversa. L'extensió de les respostes, molt diversa, no fou gota condicionada pels entrevistadors, al menys voluntàriament.

Per una banda volíem comprovar el ressò que ha tingut la base 8 de les Noves Bases de Manresa. El resultat ja el comprovareu vosaltres mateixos.

En segon lloc, i aprofitant que Prada és un fòrum de discussió i anàlisi del nacionalisme català, volíem saber quins serien els models de defensa i seguretat que aplicarien en una possible Catalunya independent. El resultat ha estat molt divers. Des de propostes de models tradicionals a propostes pròpies del Moviment per la Pau. El més decebedor ha estat comprovar que alguns dels que diuen que volen un futur polític diferent pel país no omplen de continguts la seva proposta, almenys pel que fa al model de defensa i seguretat.

En tercer lloc demanàvem una posició respecte al debat mili-PSS-Insubmissió. I en darrer lloc, solucions per a aturar la

guerra als països de l'ex-iugoslàvia. Les opinions són ben diverses i aquí us les oferim.

1.- Coneixes la base núm. 8 de les Bases de Manresa, sobre defensa i seguretat de Catalunya?

2.- En una hipotètica Catalunya independent, en què basaries el model de defensa i de seguretat?

3.- En la situació actual, mili, PSS o Insubmissió?

4.- Com solucionarles, si depengués de tu, l'actual situació del conflicte a l'ex-Iugoslàvia?

JORDI VERA
ERC - Catalunya Nord

1.- Vagament. Amb precisió segur que no.

2.- Sobretot amb el renunciament unilateral per exemple a posseir forces aèries o marina, la qual cosa significa que un país no té cap intenció d'agredir

qualsevol altre. Sense entrar amb precisions més particulars, això seria un esquema.

- Però mantindries un exèrcit d'algun tipus: professional, de conscripció...?

El nou model de la defensa de Catalunya està per inventar. Per tant, podem imaginar que faria una part prou important de voluntariat i una part menys important potser professional. Diguem una simbiosi d'aquestes dues coses. Però mentre

existeixen altres exèrcits agressius envers les societats petites com la nostra, és impensable que no tinguem una defensa mínima.

3.- Aquesta és una pregunta trampa d'alguna manera, en el sentit que depèn molt de les persones, perquè depèn de què es vulgui fer. Per exemple -i us citaré un exemple molt concret i em sembla que entendreu el que vull dir- als exèrcits

hi ha hagut infiltrats, gràcies a que gent era dins l'exèrcit. Per tant és una opció més aviat individual que col·lectiva. Jo respecto perfectament els insubmisos, els que no volen fer la mili, els que no hi van, totes aquestes coses.

4.- Encara que no depengui de jo, acabarà per societats homògenes ètnicament, malauradament.

- Però com acabar amb la guerra?

La guerra acabarà tota sola quan cada part en conflicte haurà conquerit els territoris que pensa que li corresponen. No depèn de mi de cap manera.

Mentre existeixen altres exèrcits agressius envers les societats petites com la nostra, és impensable que no tinguem una defensa mínima

JOSEP BENET Historiador

1.- Sí. En aquest moment no recordo exactament com va quedar. La tinc a casa.

2.- És clar, depèn molt del món en que ens trobem. El problema de la defensa és que has de trobar fórmules en les circumstàncies generals. En primer lloc ha de ser una força autènticament de defensa. Jo crec que en una força de defensa hi ha la qüestió de la defensa interior i la defensa exterior, que avui dia la cosa normal ha de ser una força formada per voluntaris. Normalment. El problema es pot plantejar, es podria plantejar, en el cas de conflicte. Llavors és un altre problema que cal veure però que només es pot resoldre d'acord amb les circumstàncies en què viu el món nostre. Però, jo crec, avui dia sóc totalment contrari a l'exèrcit diguem-ne de conscripció. A part de les qüestions morals, perquè no és útil. No té sentit. Les qüestions de defensa han canviat moltíssim. Per tant és una manera de

fer perdre el temps a la gent i de reduir l'atur forçós juvenil.

3.- Jo crec que cal trobar una fórmula, que no s'ha trobat, per a la prestació substitutòria. No està organitzat, eh! Jo crec que el que cal és la prestació, perquè si no el que fés insubmissió total té avantatges sobre els altres, no? Em sembla que això s'ha d'estudiar molt. El que passa que també hi ha raó

que del mode que està avui la prestació substitutòria, pel que jo conec, l'estat no sap ben bé que fer-los fer. La qual cosa demostra que s'ha d'anar molt més a fons en la reorganització total. Hi ha moltes fórmules. El que passa que la prestació substitutòria exigeix una organització, exigeix tot unes fórmules que avui dia no existeixen. Evidentment que s'ha de fer una cosa o altra. El que vull dir és que s'ha de fer una cosa voluntària totalment. Inclús ja deixant a part els aspectes morals és una qüestió d'utilitat. Avui dia tenir joves allà passant el temps fent un dos tres, fent la vida de caserna no té cap ni peus. Perquè les forces de defensa han de ser molt professionalitzades, molt professionalitzades. Per tant em sembla naturalment que s'ha d'anar a la professionalització. Una cosa distinta seria en cas de guerra. Llavors és un problema molt més greu, llavors no n'hi ha prou -en un cas de guerra defensiva, evidentment, res d'agressiu- aleshores s'ha de cridar tothom. Però això altre és evident que està totalment depassat, ja no per una qüestió moral sinó perquè el sistema aquest d'exèrcit està totalment depassat. És absurd.

4.- És un altre problema que demostra que no estan reorganitzades les fórmules d'Europa. Quan ens pensàvem que érem una gent tan avançada, una gent que en sabíem tant, ens trobem que som una gent que no sabem com evitar i com acabar una guerra aquí, a les portes de casa nostra. És difícil, és molt difícil de trobar la fórmula. El que, en primer lloc, crec que el que no es podia era deixar passar tant de temps, que s'arribés a podrir com s'ha podrit la situació. Això demostra que la CE s'ha preocupat molt de les qüestions de mercat, que són els grans interessos econòmics de les grans multinacionals, i s'ha preocupat molt poc d'aquestes qüestions de defensa i d'aquestes qüestions de política exterior. I ara quan s'han de prendre decisions no saben comprendre-les. És difícil perquè s'ha deixat anar molt enllà ja, eh? No sabria dir exactament... El que veig claríssim és que no s'hauria de deixar mai anar tant enllà la situació. Ara, el sistema amb que es pot trobar la solució, a part de la força moral i de la pressió moral, que tampoc s'ha fet la suficient, pràcticament no se n'ha fet. Ara s'hauria de redissenar la força moral aquesta, que podria anar molt més enllà del que hi ha, si realment la CE fos una comunitat de debò, i no solament econòmica. Són aquests problemes nous que es planteja el món d'aquest final de segle. Tots teníem una certa il·lusió que això estava depassat i veiem que no n'està. Que les guerres a Europa ja havien passat, i ens trobem que hi ha guerres a Europa i altres: Azerbaïjan, tot el Caucas, ja ni surten als diaris... Ens pensàvem que això eren problemes del Tercer Món. Això ens fa ser molt més humils, molt més modestos de dir que no som tan civilitzats com ens creiem, com moltes vegades diem.

RICARD TORRENTS Director dels Estudis Universitaris de Vic

1.- Sí. No la sé de memòria però hi he participat i tot, en les bases.

2.- En una defensa multinacional. Les primeres idees de l'acabament de la guerra, de la Segona Guerra Mundial, quan per primera vegada Europa va prendre consciència d'aquesta necessitat... La primera unió europea -això no es té gaire en compte- és l'OTAN, que va néixer, d'altra banda, com a força ofensiva. Però si fos una força defensiva penso que

podria ser una bona base. Tot i que, és clar, això de la defensa i l'ofensa és molt discutible. He seguit últimament els debats de Suïssa, on hi ha una àmplia base popular i intel·lectual a favor d'una Suïssa sense exèrcit. És clar, si Suïssa

mantingués el seu aïllament... Però d'altra banda volen entrar a Europa, i nosaltres també vam passar l'experiència que per entrar a Europa abans es va haver d'entrar a la unió militar. Seria una qüestió a discutir però penso que una defensa militar d'Europa en el futur serà necessària.

3.- Prestació Social Substitutòria, tot i que respecto les opcions particulars.

4.- És molt complex. Hi ha una qüestió prèvia, que no veig que ningú en parli, que és l'origen de les armes que s'utilitzen en aquesta guerra. Jo no he vist enlloc que això s'hagi tractat. Aquesta guerra té uns orígens clars que són els països proveïdors d'armes als bàndols. Jo no sé com s'haurà d'acabar. No em semblaria pitjor que la situació actual una intervenció que realment fos efectiva de les forces de l'ONU per desarmar els contendents

VICENT PARTAL Periodista

1.- L'he llegida. Ara no em faces dir massa coses de memòria, però sí, l'he llegida.

2.- En principi és parlar per parlar, perquè no sabem en quines condicions tindríem una Catalunya independent. I depèn de les condicions, dependran les necessitats de seguretat que es tinguin. Si fos un procés acceptat pels veïns sense cap classe de problema, jo crec que no ens faria falta per a res ni una estructura, evidentment, d'exèrcit, però fins i tot podríem no necessitar cap estructura de seguretat superior a la policia. El que passa és que hi ha un element que per exemple els eslovens han posat en joc, i els letons, que és la creació d'una guàrdia nacional, que és un element intermig entre la policia i l'exèrcit. Què vol dir? Que no té armament pesat, que es limita a l'armament lleuger, però que compleix funcions militars, no policiaques. L'existència d'aquesta guàrdia nacional té dues raons: una, de suport a la policia en aquells casos -com catàstrofes naturals, grans crisis, etcètera- en els quals efectivament l'estat necessita un tipus d'organització capacitada per a mobilitzar gran quantitat de recursos en poques hores. I la segona, un element de cohesió nacional. És a dir, que el país tinga un element simbòlic amb el qual puga identificar la defensa; per evitar la tentació que qualsevol força política puga tendir a crear un exèrcit més capacitada, i per evitar la tentació de la

guerrilla. És clar, aquest tipus de guàrdia nacional, si la independència és pactada, si es fa sense traumes, jo crec que no té cap més sentit que aquest: simbòlic, que presenta armes quan vingui un president (ha, ha). Ara bé, el problema seria en el cas que hi hagués crisi, és a dir, en el cas que Espanya s'hi oposés violentament. En eixe cas probablement la guàrdia nacional pot complir funcions d'exèrcit de

defensa. Jo crec que en un país com el nostre, nosaltres no podem fer una guerrilla, perquè no tenim territori per a fer-la (com a molt tenim el Pirineu. No és Eslovènia: la guàrdia nacional eslovena té tot un pla per, en cas de ser atacada, retirar-se immediatament als boscos- no podríem fer una guerrilla, però probablement sí que hauríem de desplegar la guàrdia nacional en les zones de frontera com a un suport al cos de fronteres. Per a evitar, en tot cas, possibles provocacions. Se'm fa molt difícil, en qualsevol cas, pensar en la voluntat d'Espanya -o en si la deixarien de fer una guerra d'agressió directa, en plena Europa del segle XXI. Em sembla que el màxim que hi podria haver són fenòmens de provocació en les fronteres, i en eixe cas la guàrdia nacional seria més que suficient. Jo, en general, per tant, no sóc en absolut partidari de fer un exèrcit. Crec que és una pèrdua de diners i de temps que no té sentit en l'època moderna. I en aquests moments la funció de cohesió política que feia l'exèrcit la poden fer o la fan els mitjans de comunicació i l'estructura civil de la societat; que la funció d'expansió avui en dia a Europa no té sentit amb els exèrcits, i menys en una Europa que tendeix a crear una superestructura unitària. Els dos possibles problemes últims que n'hi hauria serien: un la creació d'un exèrcit europeu i, en eixe cas, què caram féiem. Jo crec que aquí els catalans podríem fer una proposta d'ocupar-nos de feines que no foren directament les militars, com hi ha exemples de d'altres països del món. Tan importants són els que peguen trets com els que porten ambulàncies; ens podríem fer càrrec -i aquest segurament seria un element molt important per a

l'exèrcit europeu- de la vigilància, del control electrònic de la zona sud, del Mahgrib. Segur que ens tocava el pato. Un altre problema és que és molt més que possible que, per exemple a les Balears, un exèrcit europeu volguera instal·lar importants aparells de control del Mahgrib. Seria absolutament lògic. Aquest seria un problema: l'articulació amb un possible exèrcit europeu. El segon problema és el Mahgrib. El Mahgrib està patint un procés d'explosió demogràfica que ha de comportar problemes. Com que Europa està en pla de dir "tanquem la frontera, ja s'ho faran" -una actitud absolutament egoista i a més a més cega, perquè això l'únic que vol dir és que tindrem els problemes d'aquí un temps- francament el Mahgrib pot ser la situació de crisi real amb la qual ens enfrontem en un període no excessivament llunyà. El que passa és

El problema dels exèrcits és que els exèrcits serveixen, entre cometes, per a quan ja el problema ha esclatat. El que cal són polítiques de prevenció

que jo crec que la solució no és fer del Mahgrib un Irak. No és entrar allà i arrasar-ho tot. Evidentment no és la solució i a més no crec que siga ètic. Per tant probablement haurem d'anar defensant fórmules per a preveure el problema. El problema dels exèrcits és que els exèrcits serveixen, entre cometes, per a quan ja el problema ha esclatat. El que cal són polítiques de prevenció. Al Mahgrib cal ajudar-lo a desenvolupar-se econòmicament. En la mesura que se desenvolupi, els problemes de població seran menors. Ningú no emigra perquè vol. Això és una falàcia. Tothom se'n va si no té més remei. Per qüestions polítiques o econòmiques. per tant, si centrem les qüestions econòmiques no emigraran. No tindríem aquesta pressió que ara estem tenint i que pot provocar problemes. Aquest seria el dibuix que jo faria.

3.- Home, jo em quedaria amb que l'estat no obligués cap ciutadà a fer res en contra la seva consciència.

4.- No ho sé... no ho sé... No ho sé. És molt complicat. No tinc una forma màgica.

Jo, en general, no sóc en absolut partidari de fer un exèrcit. Crec que és una pèrdua de diners i de temps que no té sentit en l'època moderna. En aquests moments la funció de cohesió política que feia l'exèrcit la poden fer o la fan els mitjans de comunicació i l'estructura civil de la societat

CARLES CAMPUZANO
Joventut Nacionalista de Catalunya

1.- Crec que sí.

2.- Jo crec que qualsevol país ha de tenir un exèrcit de base professional i en

el cas d'un país europeu, un exèrcit que estigues integrat en un sistema europeu de defensa comuna i per tant avançar cap a una cosa que avui en dia és bastant utòpica - gairebé tan utòpica com la desaparició dels exèrcits - que és l'existència d'un exèrcit a nivell europeu, un exèrcit que garantis la defensa d'Europa.

3.- Home, jo sóc objector i en principi estic per la realització de la Prestació Social, encara que entenc

que l'actual sistema que regula l'objecció i la Prestació Social és profundament antidemocràtic, profundament insolidari i sobretot està funcionant molt malament.

4.- No en tinc ni idea, si et sóc sincer. Però en tot cas crec que Europa està actuant molt tard i han deixat que la situació s'anés podrint. Segurament avui

la intervenció militar, pel que estem llegint als diaris, es fa molt complicada. Es parla que cal enviar 100.000 soldats per garantir l'ajut humanitari entre Split i la capital de Bòsnia. És iniciar un procés que vés a saber com s'acabarà. no? Però segurament amb una actuació més contundent contra Sèrbia, contra la direcció de Sèrbia, és l'única manera d'intentar resoldre aquesta crisi.

Jo crec que qualsevol país ha de tenir un exèrcit de base professional i en el cas d'un país europeu, un exèrcit que estigues integrat en un sistema europeu de defensa comuna

JORDI CARBONELL

1.- No me'n recordo.

2.- Jo personalment sóc antimilitarista i pacifista, per tant jo crec que el món hauria de funcionar sense exèrcits. Ara, mentre els altres en tingui una cosa o altra s'ha de fer. Crec que s'hauria d'organitzar un exèrcit propi

sobre bases democràtiques i amb un esperit molt diferent del que són els exèrcits espanyol i francès. Ara, jo personalment sóc partidari d'arribar a acords internacionals que permetin suprimir l'exèrcit. L'exèrcit és un element negatiu per a tots els països i també ho seria per a Catalunya si fos un país independent.

3.- Insubmissió.

4.- No tinc solucions màgiques per resoldre els problemes. El que passa és que, clar, hi ha uns agressors i uns agredits i evidentment jo estic al costat dels agredits, que són Croàcia i Bòsnia. L'ofec econòmic total. No sóc partidari d'intervencions militars, no crec amb resoldre el problema dels morts amb més morts. L'ofec, el bloqueig econòmic total que els obligaria evidentment a renunciar. I en tot cas

subministrar armes als que s'han de defensar perquè es defensin ells. La intervenció estrangera pot complicar encara més les coses. Pot fer més víctimes de les que hi ha hagut. No sóc partidari d'intervencions estrangeres. El bloqueig real i total per evitar que Sèrbia rebi absolutament res i donar subministrament militar als que s'han de defensar.

Jo personalment sóc partidari d'arribar a acords internacionals que permetin suprimir l'exèrcit. L'exèrcit és un element negatiu per a tots els països i també ho seria per a Catalunya si fos un país independent.

JOSEP LLUÍS CAROD-ROVIRA ERC

1.- Sí.

2.- A dos nivells. És a dir, una cosa hauria de ser estrictament el tema seguretat, que és un tema fonamentalment interior, un tema a través d'una policia sempre en tot moment civil, amb un caràcter enormement preventiu, i, per altra banda, dependent directament de l'administració de justícia i una policia que tingués més interès a prevenir el delictes que no pas a perseguir-ne els presumptes culpables. Això en el terreny de la policia. En el terreny de la defensa, doncs com el seu nom indica es tractaria de disposar, com sembla que tots els països que recentment han aconseguit la independència, el que s'acosta al model que dins del mal menor a mi em satisfà més és el model actual eslovè, que és també un sistema del que ells en diuen defensa territorial, amb una defensa territorial no

militarista, tot i que això ja entenc que sigui difícil de dir encara més de precisar, que formi part d'un organisme defensiu de caràcter general europeu i que hagi d'intervenir diguem-ne en moments realment excepcionals. Serien les 2 àrees aquestes tal com les veig.

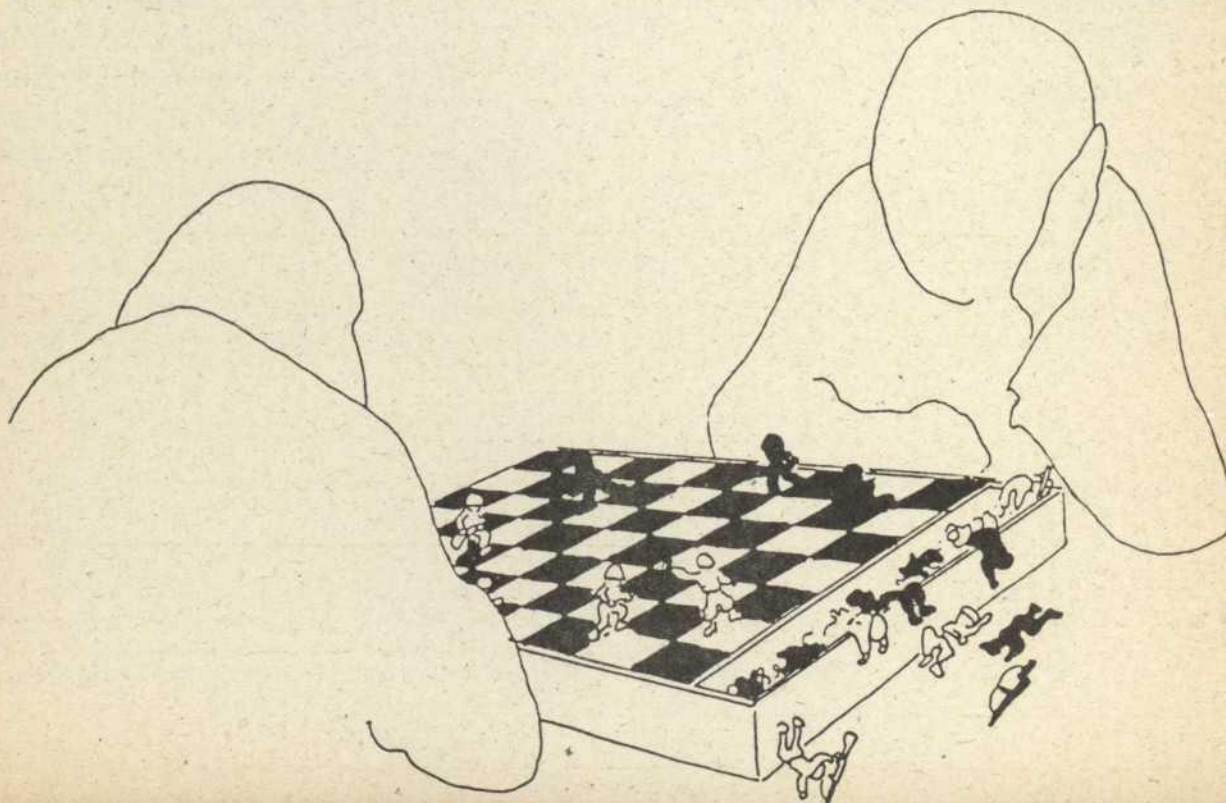
3.- Home, jo et puc dir el que vaig fer jo. Jo vaig fer el servei militar. Entre altres coses perquè vaig passar gairebé directament de la

presó al servei militar i en aquells moments no tenia gaire més sortida. Una objecció de consciència amb una PSS en una Catalunya independent suposo que seria el model en el qual personalment em trobaria més còmode. En la situació actual, doncs comprenc perfectament aquelles persones -i són les que jo també em puc sentir més proper- que se situen tant en l'àmbit de la PSS com en el de la insubmissió. Això dit, el que sí que trobo a faltar és una política dels partits polítics pels joves catalans que fan el servei militar que malauradament encara segueixen sent molt nombrosos i aleshores el que sí que hauria d'existir, el que sí que s'hauria d'intentar és millorar la situació de la mili mentre sigui obligatòria de manera que pogués tenir almenys tres requisits, un dels quals ja deixa de convertir-la en obligatòria, és a dir: voluntària, curta i a casa. Tot i que, insisteixo, estic, diguem-ne, en contra de la prestació obligatòria del servei militar.

4.- El que passa és que han deixat les solucions molt difícils, és a dir, ho han deixat de tal manera que pràcticament només han deixat la sortida de la

intervenció militar externa i hauria estat ben diferent -però això pot convertir-se en la cançó del si no fos, si no fos que...- hauria estat ben diferent si haguessin per exemple reconegut des del primer moment els organismes internacionals Eslovènia, Croàcia i més tard Bòsnia-Hercegovina i ara en aquests moments em fa l'efecte que no hi ha més sortida que o bé una amenaça molt concreta i un embargament molt rigorós, perquè hi ha embargament a determinades parts del territori però no per la porta de darrera, podríem dir, de l'ex-Iugoslàvia, que és per on els entra directament l'armament. Però sobretot només hi veig una sortida que és la reacció dins de la pròpia Sèrbia. És a dir, si no hi ha una reacció civil nacional dins de la pròpia Sèrbia, és impossible d'acabar amb aquest genocidi. Malgrat tot, insisteixo, ho estan posant de tal manera que no deixen altra cop d'efecte que una intervenció militar internacional malauradament, perquè abans han evitat les mesures polítiques i les mesures d'embargament econòmic i era el moment en què calia fer-les. No ara.

El model que dins del mal menor a mi em satisfà més és el model actual eslovè, que és també un sistema del que ells en diuen defensa territorial, amb una defensa territorial no militarista

PILAR RAHOLA
Periodista

1.- La conec.

2.- M'agafes a Prada, de vacances... un model de defensa? No sé si sóc la persona més adequada. Jo sóc per naturalesa i per conviccions profundament antimilitarista, i per tant els exèrcits em fan un "repelús" extraordinari. A més a més estic convençuda que en el cas que això d'Europa vagi cap endavant es crearan mecanismes supranacionals que faran que moltes de les coses de les quals tenen els estats sobirania es deleguin. I per tant la sobirania que tindrem nosaltres serà retallada. Dubto molt

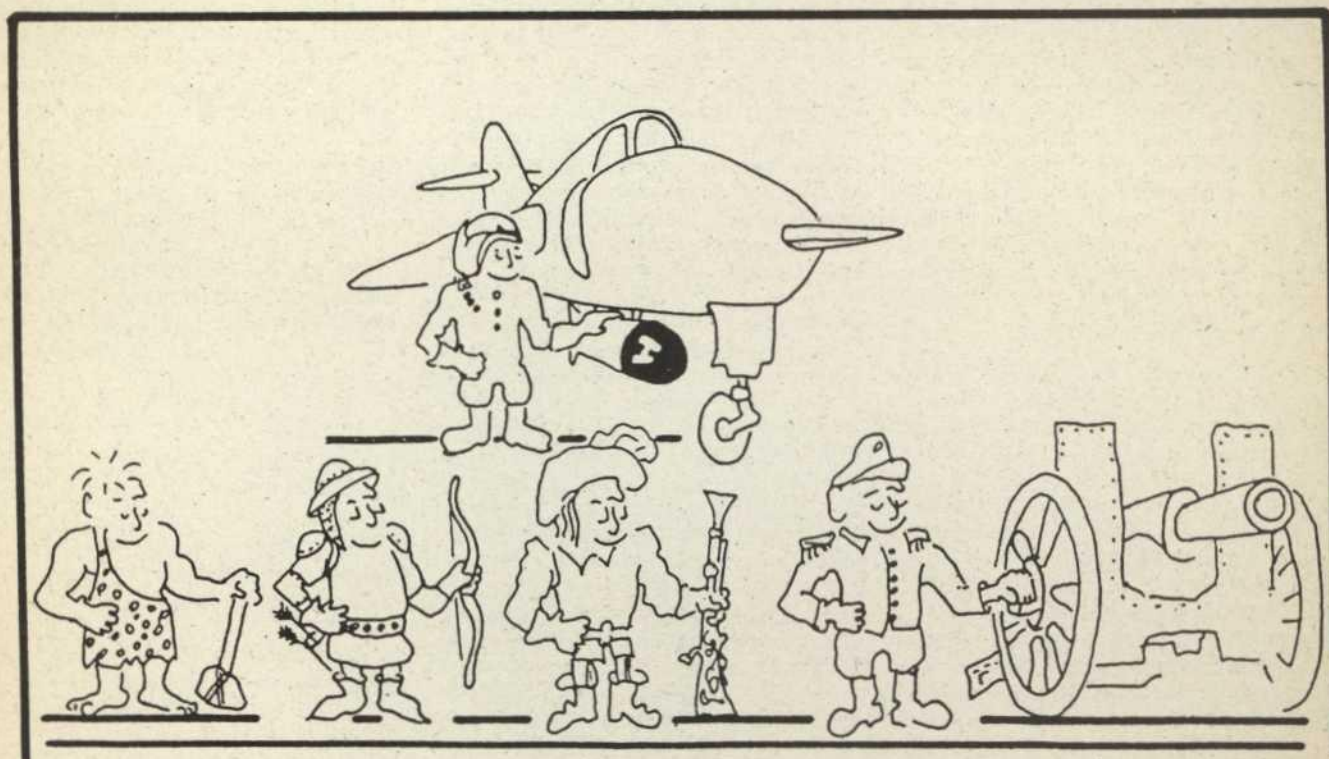
que sigui una sobirania a nivell d'exèrcit -estic fent una anàlisi més pragmàtica que voluntariosa. En aquest sentit no sé si el model d'estat que podem tenir podrà escollir un model d'exèrcit. En cas de poder-lo escollir, jo crec que sempre, sempre, la Catalunya ideal ha de ser la neutral. Som un país prou petit, tranquil, en el qual es viu amb prou convivència com perquè cap argument militarista pugui cuallar

d'una manera realment important. En aquest sentit sí que crec -perquè no faig cap carta als reis- que hi ha d'haver alguns mecanismes de regulació interna, però que en canvi un exèrcit en el sentit clàssic del terme no és necessari en un país que es pot regular amb molta tranquil·litat. El model de país bé es veu prou possible i crec que s'hi pot optar, perquè ja seran militaristes les europaes que construïrem i molts dels estats que existiran. Com que ja ho seran, nosaltres ens podem permetre el luxe de no ser-ho. Voldria creure-ho. De tota manera s'hi hauria de pensar una mica.

3.- Insubmissió sempre. Sense cap mena de dubtes. Per molts motius: la dignitat de la persona, el dret d'escollir i fins i tot perquè és un altre país el que decideix

amb els nostres joves. Per tot. Per tant, insubmissió.

4.- La primera solució que finalment ja ens han fet cas però ha costat molt, és reconèixer qui era l'agressor. Hi ha hagut una agressió. Oï que va ser molt senzill que el dolent de la pel·lícula era Irak i Kuwait no sé què i no sé què més? Doncs si va ser tan senzill, que no ho és tant, als Balcans hi va haver una agressió contra un dret democràtic que era el dret a l'autodeterminació. El primer requisit per acabar la guerra era reconèixer l'agressor, que hi havia hagut una invasió. El segon era un bloqueig econòmic. També s'ha produït, després de massa tempts de perdre el temps, però que tanmateix és vulnerat per molts països que donen suport a Sèrbia i que per tant és poc efectiu. Si això no surt, una unitat d'interposició. Inevitablement, s'ha de parar la mort, allà. Si no, és una vergonya. Com va dir un vell taxista de Dubrovnik, en plena guerra a Croàcia, quan l'home s'agafava al volant i no li quedava res més que el taxi i et deia: "és tot el que tinc, no sé res de la meua família, del meu poble, de la meua casa, són en mans sèrbies ara", em va dir: "on està Europa?". Jo crec que Europa s'ho haurà de preguntar molt.

LA UNIVERSITAT INTERNACIONAL DE LA PAU DE SANT CUGAT DEL VALLÈS

Al 1993 celebrarem el desè aniversari d'una experiència única a Catalunya que començà en temps, encara que propers, molt diferents políticament als que vivim avui dia. Pel que fa a Espanya el cop de Tejero havia fet palesa la debilitat democràtica; l'objecció de consciència continuava patint la incomprensió i el rebuig polític i social; els programes armamentistes creixien a un ritme paorós. El món acabava d'assistir a l'estupidesa de la guerra de les Malvines, el perill de l'apocalipsi nuclear es pressentia cada cop més proper, les dictadures del "cono sur" semblaven eternes...

La recerca de la Pau, una recerca científica i rigorosa era, en la mesura de les nostres forces, per a molta gent, cada cop més urgent. Teníem l'exemple d'iniciatives estrangeres reeixides des de feia dècades, però al nostre país els exemples eren quasi inexistent.

Moltes vegades els projectes humans han de menester de casuals coincidències per fer-se realitat. Feia uns anys l'Institut Victor Seix de Polemologia havia concedit el Memorial Joan XXIII per la Pau a l'argentí Alfonso Perez Esquivel que més tard rebria el Premi Nobel de la Pau amb la qual cosa els seus viatges a Europa eren freqüents. Amb motiu d'un d'aquests viatges a Barcelona per rebre l'antic i ja esmentat Memorial, els membres de l'Institut Victor Seix el proposaren el projecte de la Universitat i el Rectorat de la mateixa. Acceptà amb il·lusió i aquest fet facilità sens dubte que es poguessin superar les concrecions que mancaven perquè el projecte tirés endavant.

Fins ara han passat nou anys i la Universitat de la Pau continua. Gràcies a l'Ajuntament de Sant Cugat, al claustre de professors i a les institucions que l'han recolzada ha estat possible (val a dir que en ocasions amb moltes penúries) impartir cursos i seminaris any rera any, editar algunes publicacions i que hagi esdevingut referent obligat a casa nostra per totes aquelles, persones o institucions, que prenen la defensa de la Pau i dels Drets Humans com un compromís indefugible de la seva responsabilitat social.

La Universitat s'ha fet gran, a hores d'ara

ja té personalitat jurídica (Fundació Privada), en el seu patronat hi figuren universitats catalanes i entitats de reconegut prestigi¹, a més ha establert concerts de col·laboració amb altres centres d'arreu del món². Tot i això, els objectius continuen sent els fundacionals:

- Una voluntat docent. Per tal de donar una formació interdisciplinària bàsica i alhora rigorosa per conèixer i comprendre els conflictes de tota mena que són presents en la societat d'avui.

- Una voluntat de recerca, de fer camí, d'elaborar propostes i alternatives. Tant un espai de reflexió pels experts com un temps per a la informació i l'anàlisi.

- Un lloc de diàleg, on sigui possible la confrontació de diferents postures, el debat, la discussió... i, si és hora, l'entesa.

- Un lloc de trobada per als amics, que a vegades vénen de lluny, per compartir experiències i projectes, per donar i rebre, per conviure.

I així una convocatòria darrera d'altra la Universitat de la Pau ha anat fent feina. Lliçons i cursos de Dret Internacional, Economia, Alternatives de defensa, Antropologia i violència, Sociologia dels conflictes, Relacions Internacionals, Investigació i Educació per a la Pau, etc. Debats, sessions informatives, seminaris, tallers, jocs i dinàmiques diverses com a teatre, música o expressió artística, tot han estat coneixements i eines profitoses per a l'estudi i l'acció per la pau.

Però la pau, com altres "mogudes" té moments més dolços i moments de forta sequera. Al llarg d'aquests anys podria semblar que el neguit i la por ha anat desapareguent de la nostra quotidianitat i que, per tant, vendre la pau avui no és gens fàcil per manca de clients. El costum en l'ús de les llibertats democràtiques o la desaparició dels blocs i del perill nuclear, efectivament resta efectius al pacifisme més superficial, però el món no gaudeix de millor salut ara que fa una dècada. En nombres absoluts les guerres, els morts, la fam, la misèria i el patiment de la humanitat augmenta cada dia. Els problemes poden avui ser uns altres: un ordre mundial diferent, els nous nacionalismes, les migracions forçades,

el medi ambient o l'absentisme polític i social de la majoria... Els perills poden ser més grans però es troben més lluny. De fet, estigui o no de moda, la pau és més urgent. És per aquest motiu que la feina de la Universitat de Sant Cugat és avui més feixuga. Estem distrets amb més TV, amb més esports o amb més consum, i la contemplació narcisista ens dificulta, cada dia un xic més, exercir la solidaritat.

Hauríem de menester no només una Universitat de la Pau per tot Catalunya, sinó una a cada poble, perquè el repte de la construcció nacional, la nostra, l'europea i totes, passa per un projecte de futur molt abans que per l'arqueologia del passat. Dissenyar aquest projecte amb respostes coherents pels gravíssims problemes que planteja una convivència cada cop més fràgil, avui pot semblar feina de quatre eixelebrats nostàlgics, però en el fons és condició necessària per construir qualsevol dels futurs possibles.

Des d'aquestes fulles ens adrecem doncs, a tots els que creuen o intueixen que els conflictes entre els humans poden tenir una altra solució que la violència, perquè ens visitin en la propera edició de la Universitat, on celebrarem aquest desè aniversari (darrera setmana de juliol del 93), i afegir-se a la feina de trobar alternatives per un esdevenidor menys indesitjable.

Josep de Delàs
Director de Justícia i Pau a Girona.
Membre del claustre de Professors
de la Universitat Internacional de la
Pau de Sant Cugat.

1.: Universitat Politècnica de Catalunya, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de Barcelona, Associació d'Amics de les NN.UU., Centre UNESCO de Catalunya, Fundació per la Pau, Institut de Dret Humans de Catalunya, Justícia i Pau.

2.: Universitat de la Pau de Namur (Bèlgica), Archivo Disarmo di Roma (Itàlia), Universidad Popular de la Paz de Sevilla (Espanya), Institut de Polemologia de París (França), Universitat Giorgio La Pira de Torino (Itàlia), Universidad Autónoma de Aguascalientes (Mèxic).

PAU SENSE TREVA

Amb aquest nom, cada any del 2 al 5 de gener, una trentena de grups i entitats del barri de Sants (Barcelona) i de fora del barri construïm a les Cotxeres de Sants un espai lúdic/pacifista dedicat als nois/noies de tot arreu (edats de 3 a 14 anys) sempre amb els objectius de relació, solidaritat i pacifisme, en totes les direccions possibles.

La metodologia de treball és assembleària amb una comissió gestora que tradueix els projectes de cada grup amb un concepte unitari de gestió. Els criteris d'acció concreta es valoren per la seva projecció de prioritat pedagògicament solidària i pacifista.

L'objectiu general és crear un espai alternatiu per a nois/noies amb aspectes molt diferenciats d'altres certàmens infantils. Per exemple: l'entrada és gratuïta tant per als tallers com per a les actuacions. És autogestionat pels mateixos grups organitzadors. No hi ha cap lloc de venda de productes (tot és regalat: dibuixos, material fungible, papiroflèxia, fang, esmalts, etc.). Això crea en la mateixa base un diferencial altament remarcable.

El finançament pressupostari va a càrrec del Districte de Sants-Montjuïc i l'àrea de joventut del mateix districte, i parteix sempre del projecte elaborat per

l'Assemblea i gestionat per la comissió. Cal remarcar una molt bona predisposició dels responsables econòmics de l'administració del districte Sants-Montjuïc pels projectes presentats, sense cap matisació ideològica o partidista, ni retall en els objectius, ni en les activitats compromeses.

La participació la valoro amb 2500 nois/noies que passen cada any pel recinte i gaudeixen de les activitats, amb l'avantatge que la "Pau sense treva" està arrelada al nostre barri com un element popular amb objectius concrets i acceptada.

En l'espai central de Cotxeres hi fem tota classe de tallers i exposicions: ceràmica, reciclatge de paper, papiroflèxia, dibuix, ferro, pintura, ludoteca infantil, tiralínies, escultura de fang, jocs de taula i un llarg etcètera. A part hi han espectacles fixos: titelles, diables infantils, gegants, música, grups d'animació, etc. Tot emmarcat d'un caràcter solidari, lúdic i participatiu.

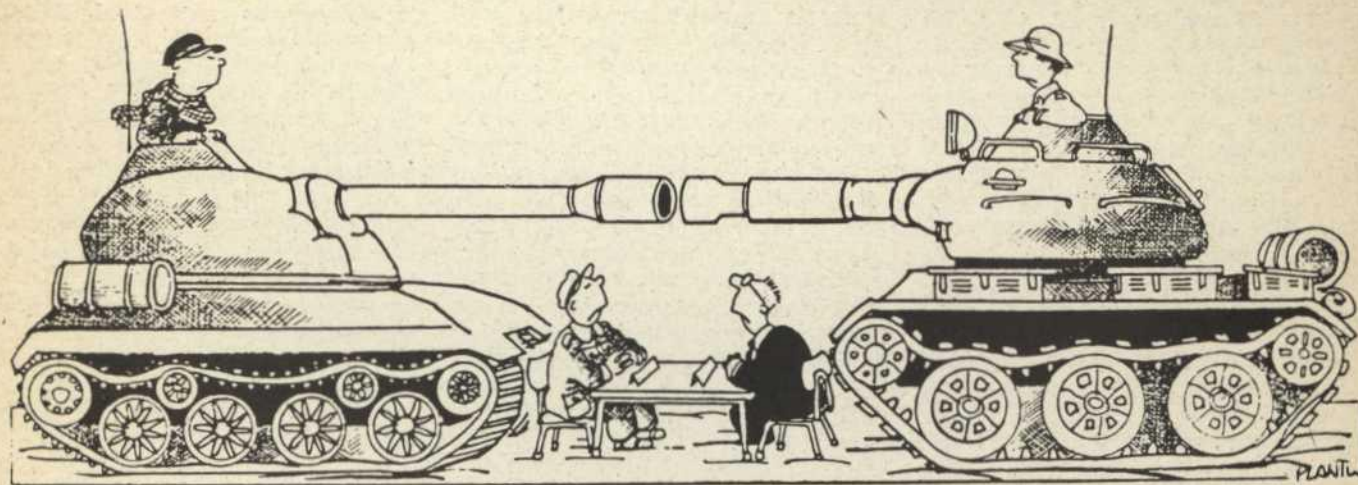
La comissió que gestiona la "Pau sense treva" té com a fita prioritària fer treballar les escoles, amb l'ornamentació de l'espai d'activitats, dotant-lo de murals adients als temes del moment: no a la guerra, objecció de consciència, drets humans, racisme, etc. Això crea una estètica molt apropiada pels objectius preconcebuts.

La "Pau sense treva" és avui un model renovador i exportable a altres indrets pel seu concepte assembleari i d'autogestió. Observo en els últims dos anys que grups d'educadors d'altres llocs visiten la nostra "Pau sense treva" prenent nota de totes les connotacions possibles per adaptar-lo a les seves respectives comunitats d'origen.

Vull donar molta importància al fet de l'autogestió per part dels grups responsables i compromesos en la "Pau sense treva", ja que és la millor manera que no s'especuli i s'eviti algun tipus de manipulació subliminal i política, impossible amb el mètode assembleari, on la comissió gestora agafa els compromisos delegats pel consens majoritari de les entitats.

L'arrelament al barri de Sants de la "Pau sense treva" es deu principalment a la sintonia entre el concepte d'un treball per la pau i el treball endegat per les escoles en el mateix sentit. Aquest lligam fa possible la sincronització unitària d'objectius comuns. I això provoca que tots els participants de la "Pau sense treva" reivindicuem un nou "ordre" molt direrent dels que ens presenten.

Josep Pons
Comissió Pau sense treva 1987/1991

LLIBRES

TEXTOS PER LA INSUBMISSIÓ. Unió d'Escriptors del País Valencià (UEPV) i Moviment d'Objecció de Consciència (MOC). 83 pàgines. 600 ptes. Edita MOC País Valencià. Plaça Manisses, 2, porta 15. València 1992.

La gent de la UEPV i del MOC amb col·laboració del Vice-rectorat d'Estudiants de la Universitat de València han fet un recull de textos que abracen des de Thoreau fins a cartes d'insubmisos des de la presó. No és pròpiament un llibre clàssic que progressivament amb el pas dels fulls va desenvolupant el tema. Els diversos passatges no guarden una unitat ni de contingut ni de forma. Així podeu trobar vivències personals; estudis estadístics o proclames ideològics. I presentat tant en forma de poema, de prosa o gràfica. En fi, que es pot obrir per qualsevol part. Pels metòdics, acostumats a un món estructurat on cada cosa té el seu lloc i cada lloc la seva cosa, pot semblar un contingut caòtic. Però per qui la informació sobre Insubmissió es redueix a la rebuda mitjançant els mitjans de comunicació pot ser una bona eina per introduir-se sense necessitat de recórrer a una lectura densa i pesada.

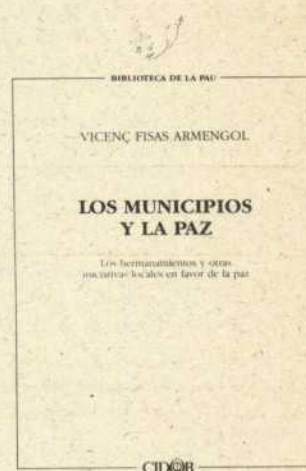
Tinc la sospita, però, que no s'han aprofitat del tot les "possibilitats" de l'obra. Sigui com a resultat de les limitacions de distribució pròpies del Moviment o, senzillament, per no saber trobar fórmules alternatives d'ús, sembla que un cop acabada la feina de recull i edició del material s'hagi acabat un treball que hauria de tenir continuïtat: presentacions, distribució, ... en fi difusió. Tan de bo sigui una percepció condicionada pel defectuós intercanvi d'informació amb la gent del País Valencià. Però això ja és un altre tema.

LA INSUMISION ENCARCELADA. Carlos M. Beristain. 158 pàgines. 700 ptes. Virus Editorial. c/ de la Cera 1 bis, 08001. Barcelona 1992.

Tal vegada un dels temes més delicats a l'hora de tirar endavant la Insubmissió és les conseqüències que comporta. Bàsicament el que fa referència al procés judicial i el possible empresonament posterior. La part del judici, pel fet que el procediment és públic, no comporta gaires misteris. Qui més qui menys ha assistit ha alguna vista i, en qualsevol cas, arribat el moment et saps envoltat de gent que et dona suport.

Però l'anada a la presó crea una situació d'incertesa i angonya en gran part creada pel desconeixement real del "què és" i "què passa" dins i pel que representa trobar-se pràcticament incomunicat. El llibre editat per Virus té la virtut de trencar aquesta desinformació sobre la realitat de l'estada a la presó amb el testimoni de set insubmisos i de la gent més propera: familiars i grups de suport. Un obra, doncs, confeccionada a partir d'experiències personals, la qual cosa facilita que pugui ser llegit d'una asseguda. En tot cas s'hauria de convertir en lectura obligada per tots/es aquells/es implicats en la lluita per la Insubmissió com una eina de preparació davant el que representa la privació de llibertat. I això implica tant els propis insubmisos com la gent de recolzament.

LOS MUNICIPIOS Y LA PAZ. Los hermanamientos y otras iniciativas locales en favor de la paz. Vicenç Fisas Armengol. 94 pàgines. 600 ptes. Edita CIDOB. Barcelona 1988.

Als anys vuitanta, immersos en plena guerra freda, els blocs militars estenien les bases de míssils nuclears arreu del planeta i d'una manera especial a Europa. Fou en aquells moments quan els moviments pacifistes de resposta al desplegament nuclear varen mostrar la major capacitat de mobilització i quan es dugueren a la pràctica les iniciatives més diversificades i imaginatives. Un dels àmbits de treball amb el qual s'incidí d'una forma especial fou el municipal. Molts ajuntaments, allunyats de la macro-política que alimentava la cursa d'armaments, es feien ressó de les reivindicacions pacifistes de la població i portaven endavant propostes de conscienciació, més o menys simbòliques: declaració de municipis desnuclearitzats; agermanaments amb poblacions d'altres països; campanyes d'educació per la pau; etc.

L'any 1988 en Vicenç Fisas, conjuntament amb el CIDOB (Centre d'Informació i Documentació de Barcelona), va editar aquest llibre a on es fa un recull de totes aquestes iniciatives, amb una especial atenció en el tema dels agermanaments.

Un llibre, probablement descatalogat, i del que s'han recuperat alguns exemplars en el moment de ser tirats a les escombraries d'una biblioteca. Real com la vida mateixa!

Gustinet

NEGOCIACIONS ACTUALS DE CONTROL D'ARMAMENT (1 part).

Molts cops a través dels mitjans de comunicació rebem notícies sobre cimeres entre Estats per negociar o controlar l'armament de que disposen. La terminologia utilitzada per identificar-les (START, SALT, TNP,...) gairebé només és accessible a les persones iniciades. Del llibre Desarmament i Desmilitarització d'en Vicenç Fisas (Editorial Barcanova) hem extret el que seria una mena de vocabulari per definir les negociacions actualment en vigor i que intenta concretar el que suposadament es discuteix. Per raons d'espai en aquesta primera part farem referència a les converses que afecten a l'armament nuclear i pel següent MOCADOR guardem la resta (químiques, biològiques, de destrucció massiva, convencionals).

Des de la segona guerra mundial només s'han signat dos acords de desarmament que puguin rebre aquest qualificatiu amb propietat: la Convenció sobre Armes Biològiques (1972) i el Tractat INF d'armes nuclears d'abast mitjà (1987) que obliga a eliminar els míssils balístics llançats des de terra i que tinguin un abast comprès entre els 500 i els 5500 km. Tots els altres acords pertanyen al "control d'armaments" i posen limitacions parcials a determinants tipus d'armes.

L'abast de quasi tots els acords és certament limitat i no ha impedit el creixement dels arsenals existents i el desenvolupament de noves generacions d'armes. Com es podrà comprovar, les causes d'aquest relatiu fracàs són múltiples, entre les quals podem destacar les següents:

- Les negociacions no es fan amb sinceritat, sinó amb engany i ocultació de les intencions finals. Les converses s'han fet normalment sota una atmosfera de temor i desconfiança.

- Moltes de les armes de les quals es negocia la seva reducció ja són antiquades. El ritme de desenvolupament de la tecnologia militar és superior al ritme de les converses de desarmament, per la qual cosa mai no es negocia sobre el material més innovador.

- De vegades es negocien armes que encara no s'han produït i que estan en fase de desenvolupament, amb la intenció de que l'altre es vegi obligat a posar en la cistella de les negociacions determinades armes que ja són operatives (*bargaining ship*). S'han donat

casos que s'han investigat expressament noves armes per obligar a l'altre a negociar.

- Les pressions del complex militar-industrial són constants, especialment en els moments en què la voluntat política de desarmament ha estat més forta.

- Les negociacions solen tenir una gran complexitat tècnica, perquè no tots els països tenen les mateixes estratègies ni valoren igual determinats tipus d'armament. Les diferències

CONVERSES PER REDUIR LES ARMES ESTRATÈGIQUES (START)

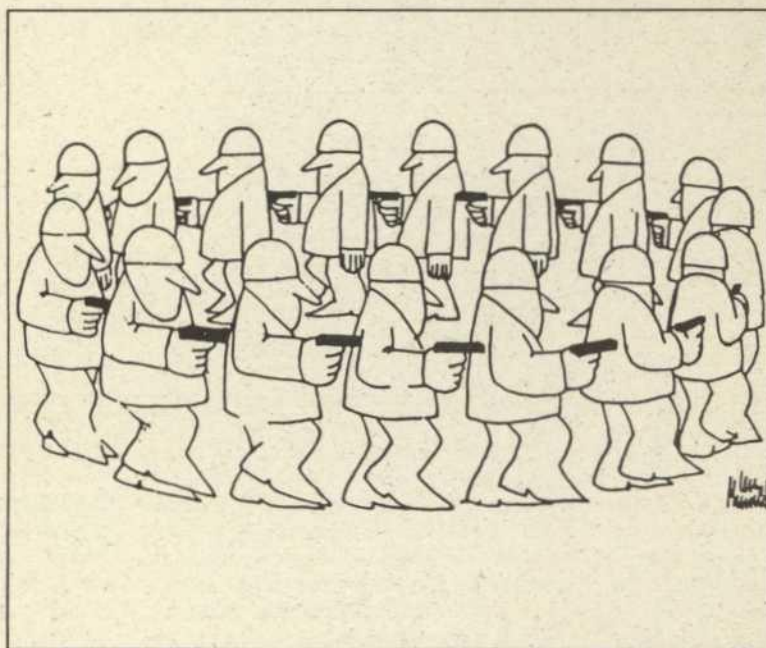
Són unes converses bilaterals que es van iniciar el 1982 i han durat fins el 1991 entre els EUA i l'antiga URSS per reduir a la meitat els seus arsenals d'armes nuclears estratègiques, formades per 4350 vectors (míssils terrestres i submarins, més els bombarders) capaços de llançar 23.420 caps nuclears amb un poder destructiu de 9.000 megatons, és a dir, 600.000 vegades superior a la bomba d'Hiroshima. Un arsenal que pot destruir quaranta-dues vegades consecutives la població del planeta.

La seva importància és més de caràcter polític que no pas militar, atès que, mentre s'acorden unes reduccions, s'incorporen noves armes als arsenals nuclears i no s'impedeix que es modernitzin els armaments que queden. No es busca l'eliminació de les armes estratègiques, sinó la creació d'un equilibri en el potencial de les dues superpotències.

Amb les START queden afectats els míssils balístics intercontinentals (ICBM), els míssils balístics llançats des de submarins (SLBM), els

bombarders pesants portadors d'armes nuclears i els míssils nuclears de creuer llançats des de l'aire (ALCM), i a més, s'arriba a un compromís per regular el creixement quantitatiu dels míssils nuclears de creuer llançats des del mar (SLCM).

Tot i que les START ja estan tancades i provaes, des de 1990 ambdós països

geogràfiques (uns són continentals, altres marítics; uns estan aïllats, altres envoltats) condicionen també que s'adoptin estratègies militars diferents.

- Fins fa poc era impossible verificar sobre el terreny si es duia a terme la reducció o la destrucció negociada de determinat armament, la qual cosa impedia avançar en l'assoliment d'un acord.

treballen per posar en marxa les START-2. Aquestes haurien de proposar-se reduccions molt més fortes, de manera que les forces estratègiques d'aquests dos països es situessin per sota dels mil vectors abans de l'any 2000, i prohibissin també la modernització de les armes existents i la investigació de nous armaments d'aquests tipus. Acontentar-se amb menys és no canviar res.

FORCES NUCLEARS DE CURT ABAST (SNF)

Després de signar-se el 1987 el Tractat sobre Forces Nuclears d'Abast Mitjà (INF), els EUA i l'URSS van iniciar converses per eliminar les armes nuclears de curt abast, és a dir, les anomenades armes nuclears de batalla, que tenen un abast inferior als 150 km, i les armes nuclears tàctiques, l'abast de les quals està entre els 150 i els 500 km. Inclouria tant les llançades des de terra com les d'ús aeri i marítim.

L'OTAN i l'antiga URSS es reparteixen, aproximadament a parts iguals uns 18.000 vectors d'aquesta mena d'armes, formades per bombes nuclears, mines atòmiques, projectils d'artilleria, armes atòmiques de demolició i míssils de diferents tipus.

Hem d'esmentar en relació amb això que cada cop existeix una diferència menor entre les armes nuclears tàctiques i determinades armes convencionals. La millora de la precisió dels vectors, la qualitat de les informacions recollides en temps real sobre la situació en el camp de batalla, la introducció de càrregues intel·ligents (armes guiades) i saturants (submunicions antipersonals, antipistes d'aterratge, anticarros, etc.) i els tremends efectes destructius de les bombes aire-combustible o de les càrregues amb efecte reforçat han propiciat la "convencionalització" de diversos sistemes d'armes que anys enrera tenien un caràcter nuclear. En aquests moments, la diferència destructiva entre aquestes armes convencionals i les petites bombes nuclears tàctiques ja és mínima, sense que existeixin, però, limitacions al seu ús ni estigui prevista la seva reducció a curt termini.

CONFERÈNCIA PER CORREGIR EL TRACTAT DE PROHIBICIÓ PARCIAL DE PROVES

El març de 1989, un grup de quaranta Estats, frustrats per l'absència de progressos en el Tractat de Prohibició Parcial de Proves Nuclears (PTBT) de 1963, que prohibeix les proves nuclears a l'atmosfera, al mar i a l'espai exterior, van fer una crida per dur a terme una conferència que corregís l'esmentat PTBT, pertalque s'hi incloguessin també les proves nuclears subterrànies. La conferència tingué lloc el gener de 1991, sense resultats positius, i amb una oposició total dels EUA i del Regne Unit, que ja van votar en contra de la Resolució de l'Assemblea General que convocava la conferència.

La celebració d'aquesta conferència, que es tornarà a repetir el 1993, prové d'una

CONFERÈNCIA DE REVISIÓ DEL TRACTAT DE NO-PROLIFERACIÓ (TNP)

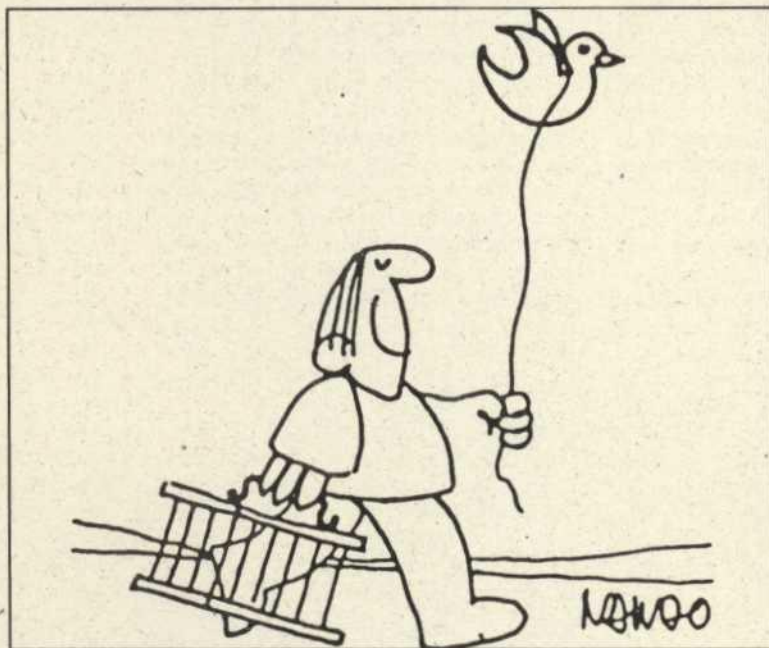
El 1995 s'haurà de celebrar la cinquena conferència de revisió del TNP, un tractat signat el 1968 que intenta limitar la proliferació de les armes nuclears posant dificultats a l'exportació de la tecnologia nuclear que pugui ser utilitzada per finalitats militars. En aquesta conferència, les parts signants hauran de decidir si el tractat continuarà en vigor per un temps indefinit o si serà prorrogat per un o diversos períodes suplementaris. Segons el seu articulat, els Estats posseïdors d'armes nuclears es comprometen a no transferir aquestes armes als països no nuclears, i aquests darrers es comprometen a la vegada a no adquirir material nuclear susceptible de ser usat per a finalitats militars. Un compromís que ha estat violat repetidament: només

cal mirar l'assistència dels EUA als plans nuclears del Pakistan i d'Israel i l'ajuda soviètica al programa nuclear de l'Índia.

Malgrat els controls que s'han instrumentat per mitjà de l'Agència Internacional d'Energia Atòmica (AIEA), el TNP no ha aconseguit tampoc frenar l'anomenada "proliferació horitzontal", és a dir, que cada cop hi hagi més països amb capacitat de dominar la tecnologia nuclear i els seus usos militars. És particularment greu que un grup de països que no han volgut signar el TNP disposin ja d'armes nuclears (Israel, Sud-Àfrica i l'Índia) o puguin tenir-ne en un termini de

temps més o menys curt (Pakistan, Brasil, Argentina, Líbia, Iran, Iraq, Taiwan i Corea del Nord).

Un dels punts febles del TNP és que no pot prohibir la cooperació nuclear entre Estats que no han signat el tractat; la connexió Israel-Sud-Africa és ben significativa. Però tampoc acaba d'impedir que existeixi una important transferència de tecnologia i components nuclears entre països signants i no signants. La legislació que l'hauria de controlar no és suficientment homogènia, restrictiva i punitiva. Per tot això, l'actitud més assenyada seria prohibir qualsevol tipus d'exportació nuclear vers aquells països que no han signat el TNP, que havent-lo signat porten a terme programes sospitosos, o que estan en situació bèl·lica o en permanent tensió regional.

iniciativa de sis països (Mèxic, Veneçuela, Indonèsia, Sri Lanka, Perú i Iugoslàvia) que pretén aturar completament totes les proves nuclears mitjançant la signatura d'un Tractat de Prohibició Total de Proves (CTB). La prohibició de proves nuclears és un aspecte essencial de la política de desarmament nuclear, perquè no es poden desenvolupar noves armes ni modernitzar les actuals si no es realitzen explosions.

Mentre els Estats posseïdors d'armes nuclears no vulguin fer almenys una moratòria de les seves proves, totes les converses que es puguin fer sobre el control d'armes nuclears no seran altra cosa que una comèdia per enredar l'opinió pública.

Amb raó, els països no posseïdors d'armes nuclears s'han queixat sempre que el TNP és discriminatori, en el sentit que beneficia els ja nuclears, que estan interessats a mantenir la situació actual. Es critica la manca d'equilibri entre les responsabilitats i les obligacions. Els països nuclears no es prenen seriosament els seus compromisos de desarmament o de cessació de proves nuclears, però en canvi exigeixen la no nuclearització de la resta del món.

ZONES LLIURES D'ARMES NUCLEARS (ZLAN)

Des de la dècada de 1960, s'han presentat diverses iniciatives a les Nacions Unides (ONU) encaminades a crear regions desnuclearitzades, en les quals estaria prohibit produir o instal·lar armes nuclears. Algunes d'aquestes propostes han aconseguit convertir-se en realitat, encara que amb limitacions, i les altres continuen sent projectes.

La primera zona lliure d'armes nuclears fou l'Amèrica Llatina, des que el 1967 es va signar el *Tractat de Tlatelolco*, que fins ara ha estat ratificat pervint-i-sis països (Cuba no l'ha signat i l'Argentina no l'ha ratificat)¹. El tractat obliga a fer un ús exclusivament pacífic del material nuclear i prohibeix la fabricació i l'adquisició d'armes nuclears al continent. Tot i que té molts defectes de fons, serveix com a mínim per condicionar els programes nuclears de Brasil i Argentina.

La segona desnuclearitzada és el Pacífic Sud, des que el 1985 sis països de la zona van signar el *Tractat de Rarotonga*. Aquest tractat és el resultat del treball fet durant una dècada (el 1975, l'Assemblea General de l'ONU ja va aprovar una resolució en aquest sentit) i de l'acord pres pel Fòrum del Pacífic Sud, una coalició d'Estat de la regió creada el 1971. França és contrària a la zona desnuclearitzada perquè és on fa les seves explosions nuclears.

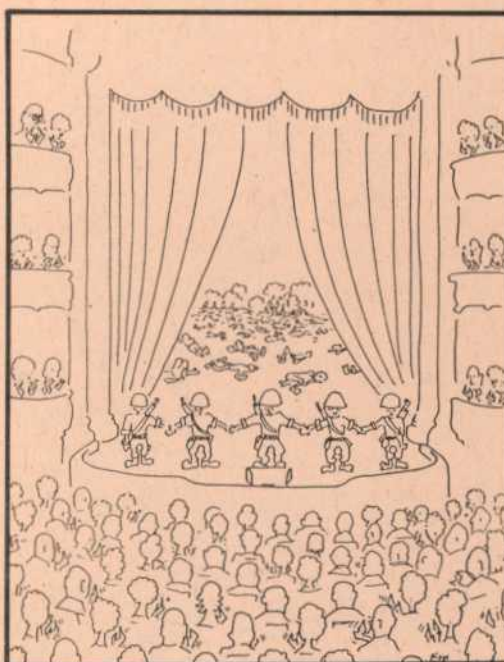
Les altres iniciatives encara són en fase de discussió, però justament per això mereixen un suport especial, per tal que puguin fer-se realitat en el futur:

- El 1974, l'Iran va proposar crear una

Zona lliure d'Armes Nuclears a l'Orient Mitjà. Des d'aleshores cada any s'aprova a l'ONU una resolució en aquest sentit. L'obstacle tradicional és la capacitat nuclear d'Israel.

- Des de 1976, l'Assemblea General de l'ONU aprova també cada any una resolució per desnuclearitzar l'Àsia del Sud. El detonant fou la prova nuclear que va realitzar l'Índia el 1974. Considerant els conflictes fronterers que aquests països té amb el Pakistan i el fet que aquest darrer domina ja la tecnologia nuclear, sembla urgent arribar a un acord definitiu que freni la proliferació nuclear en aquesta zona tan delicada.

- Diversos països asiàtics que pertanyen a l'Associació de Nacions del Sud-Est Asiàtic (ASEAN), proposen també des de 1983 crear una zona lliure d'armes

nuclears a l'Àsia del Sud-Est. Encara que no hi ha cap país a la regió que tingui capacitat nuclear o pugui tenir-ne en un futur immediat, preocupa que Indonèsia acabi l'any 2005 amb una central nuclear. Tailàndia també imposa problemes per les seves males relacions amb Cambotja. Tot plegat, i també per la negativa dels EUA a abonar la iniciativa, la proposta no sembla tenir de moment bon futur.

- Continuant a l'Àsia, els parlamentaris de les dues Corees conversen sobre la possibilitat de desnuclearitzar la península de Corea. Tant la Xina com l'antiga URSS donen suport a la iniciativa. De nou, un dels problemes és la possible existència d'armes nuclears a les bases que els EUA tenen a Corea del Sud. Un altre problema addicional és que Corea del Nord, de moment, no accepta les

inspeccions de l'AIEA tot i que ha signat el TNP.

- Existeix també una declaració de l'Assemblea General de l'ONU de 1971 en la qual es declara l'Oceà Índic com a Zona de Pau, instant als països, especialment les grans i mitjanes potències, que no situïn bases militars ni armes nuclears en aquest espai marítim. No cal dir que, de moment, aquesta zona de pau no és altra cosa que una intenció, atesa la poca col·laboració dels propis membres permanents del Consell de Seguretat, que són els qui no compleixen la resolució de 1971.

- La darrera proposta fa referència al continent africà. El 1964, l'Organització per la Unitat Africana (OUA) va proposar la signatura d'un tractat per desnuclearitzar l'Àfrica, sense que la iniciativa passés, però, de les bones

intencions. En aquest moment la situació no és fàcil, ja que hi ha un país que disposa d'armes nuclears (Sud-àfrica), una altres dos han amenaçat comprar-se (Líbia i Nigèria), nou Estats africans no han signat el TNP i quatre tenen reactors nuclears d'investigació (Algèria, Egipte, Líbia i Zaire).

En definitiva, doncs, les zones lliures d'armes nuclears són propostes d'interès que es veuen bloquejades per factors interns a la pròpia regió, però també per l'oposició frontal d'alguns països occidentals, curiosament els mateixos que són membres permanents del Consell de Seguretat i, a la vegada, venedors d'armes i exportadors de

tecnologia nuclear.

Vicenç Fisas
Centre UNESCO de Catalunya
Centro de Investigación para la Paz

1: La ratificació és posterior a la signatura d'un tractat o conveni. Comporta la seva acceptació per part dels òrgans constitutius de l'Estat signatari alhora que es fa dipòsit dels instruments de control del compliment

EL KLEENEX

desinformatiu per la lluita anti-militarista

Per què el Kleenex? Perquè el MOCADOR, com s'usa diverses vegades entre rentada i rentada, és una font constant de contagi. Amb un kleenex, en canvi, els microbis van de cap a les escombraries. Aquest és el principi del kleenex: tots els seus articles són d'un sol ús, i qualsevol similitud amb personatges de la "moguda" de la insubmissió no només és pura coincidència sinó que a més a més és casualitat.

Vaga sense precedents a l'estament militar. Els PMs han decidit negar-se a treballar abans de les 12 del migdia i després de les 12 de la nit. Preguntats pel Kleenex sobre el tema, alts càrrecs de l'exèrcit han manifestat que encara no sabien com acabaria el conflicte, però que s'està estudiant la possibilitat de crear un nou cos, els AMs, per cobrir aquest horari.

GRAN EXCLUSIVA: mitjançant escoltes telefòniques, un intrèpid reporter del Kleenex (ni més ni menys que el famós Marc, l'alegre insubmís) ha aconseguit captar aquesta conversa que va tenir lloc el propassat 6 d'octubre, a dos quarts de set de la tarda, entre el "secre" del Casal de la Pau i un jove que demanava informació.

- Casal de la Pau, digues?
- Mira, jo trucava per informar-me de com està això de la insubmissió, perquè tinc bastant clar que no vull fer la mili ni el servei substitutori, però em voldria informar una mica dels passos a seguir per ser insubmís.
- Doncs mira, el primer que has de fer és passar per l'assemblea d'insubmisos del teu poble o barri, clar, que es reuneix un cop cada dues setmanes, i també, clar, participar a les assemblees d'insubmisos de tot Catalunya, que es fan un cop cada dos mesos. I també pots passar per les reunions del MOC de la teva comarca. A part, clar, hauries de passar tots els dimarts per la comissió jurídica, allà a les vuit, per fer tot el paperam legal. Clar, has de fer un munt de tràmits burocràtics, i clar, als advocats també se'ls ha de pagar, i hem pensat que els insubmisos paguin una quota de 3000 pessetes mensuals.
- Ostres, no sabia que s'hagués de pagar!
- Doncs sí; i a més això només és en cas que no s'arribi a judici en el teu cas, clar, ja que en cas que s'hi arribés hauries de pagar 50.000 pessetes més.
- 50.000 pessetes?
- Home, això sempre que no posis recurs, clar, perquè aleshores la xifra ja pujaria fins al quartet de quilo. Has de pensar que els recursos s'han de tramitar a Madrid, i clar, és molta pela, i a més com és un circuit que no s'acaba mai, perquè, clar, mai es guanyen els recursos a la primera, i s'ha

de tornar a recórrer, clar, i de vegades fins i tot s'arriba a Estrasburg, i clar, els advocats no treballen per la cara, clar, tot i que ens fan un preu polític i els anem pagant a poc a poc, però clar, se'ls ha de pagar, i per això sembla clar que tu com a insubmís hauries de contribuir una mica, perquè clar, al final si no sempre ho fem els mateixos i ho paguem tot els mateixos.

- Ostres, ostres, no sabia que això de ser insubmís sortís tan car.

- Doncs sí, xaval, has de tenir clar que, avui en dia, ser conseqüent amb les pròpies idees surt molt car.

(Sembla que queda tot força clar, no? Seguirem amb les escoltes.)

Els pocs tanoques que encara s'incorporen a l'exèrcit han fet sentir de nou les seves protestes en veure que per molt que es parli de la "mili a la carta", el ranxo segueix essent el mateix per a tothom.

Les noves tècniques de màrketing arriben a l'assemblea d'insubmisos. Ja s'han vist casos de parelles d'insubmisos amb trajo i corbata, carregant un maletí, i venent la campanya d'insubmissió de porta en porta.

Davant de la mínima aflluència de gent a les "misses", el MOC Barcelona enganxarà cartells per tot Barcelona oferint una cervesa i un petardet a la gent que vingui a aguantar el rotllo.

El MOC de Barcelona posa a la venda uns meravellosos articles sobre els acords Salt-2 sobre desarmament, publicats al País i al Periódico l'any 80. Els interessats demaneu pel Pere. Si el telèfon comunica, preneu paciència, doncs esperem un allau de trucades.

Gràcies al Dalai Lama pel vol previ als volcans (Aquí queda aquest enigma: qui el desxifri abans del proper Kleenex guanyarà una cervesa al Córdoba).

L'equip de redacció del kleenex no descarta la possibilitat de convertir-se en un espai fix del Mocador, i resta obert a la col.laboració espontània de tothom. O sigui, que qualsevol parida que se us acudeixi l'envieu al Casal, indicant sempre que és pel Mocador, però per a la secció Kleenex.